

Dr. Izsó István

**A 90 éves
Miskolci Bányakapitányság
a bányászati szakigazgatás
évezredes története tükrében**

Miskolc, 2001.

Kedves Olvasó!

Ez a könyvecske szándékunk szerint arra hívatott, hogy a Miskolci Bányakapitányság, valamint miskolci jogelődjei fennállásának 90. évfordulója alkalmából emléket állítson hivatalunknak és ott az elmúlt kilenc évtizedben tevékenykedő valamennyi kollégánknak.

Úgy gondoljuk, hogy kilencven év minden szervezet tekintetében jelentős időtartamnak számít és különösen büszkék vagyunk arra, hogy e jeles évfordulót egy közigazgatási szerv esetében ünnepelhetjük meg, hiszen jól tudjuk, hogy a közigazgatás szervezetrendszerén belül minden korban milyen gyakoriak a szervezeti és egyéb változások. Tisztában vagyunk azzal, hogy hivatalunk kilencven éves folyamatos működése a magyarországi bányászati igazgatási szervezetrendszer mintegy ezeréves történetén belül csupán kis töredéket képez, de e kilenc évtized történéseit a sajátunknak érezzük és hiszünk abban, hogy a Miskolci Bányakapitányság is ténylegesen hozzájárult a magyarországi bányászat XX. századi eredményeihez.

E bevezető gondolatok után kíséreljük meg a továbbiakban röviden összefoglalni a magyarországi bányászati igazgatás elmúlt évezredbeli fejlődésének legfontosabb történeti és szervezeti vonatkozásait, hogy azután bemutathassuk a Miskolci Bányakapitányság és jogelődjei történetét. Mindezt a Bányakapitányság irattárában található néhány dokumentum szövegével és képével is igyekszünk színesíteni. A következő oldalak megismeréséhez ezúton kíván

Jó szerencsét!

A Miskolci Bányakapitányság

A magyarországi bányászati szakigazgatás rövid története

Az 1993-tól újra használatos bányakapitányság elnevezés általában a bányászati közigazgatásban kevésbé járatos személyek, de a szakemberek számára is egyaránt valamilyen sajátos patinát, tekintélyt és rangot sugároz, illetve mindenképpen jelentős történelmi múltra utal.

Magyarországon a bányászati tevékenységek vonatkozásában felügyeletet ellátó közigazgatási hatóságként a bányakapitányság elnevezést és a hozzá tartozó közigazgatási szervezetet a 173. számú császári nyílt parancssal 1854. május 23.-án kihirdetett és az 1861. évi országbírói értekezleten elfogadott ideiglenes törvénykezési szabályok 15. §-a szerint „*a bányajognak törvény általi végleges megállapításáig*” hatályában fenntartott 1854. évi Osztrák Általános Bányatörvény vezette be és az elsőfokú bányahatóság e néven működött egészen 1949-ig.

A bányahatóság magyarországi története ugyanakkor sokkal régebbi múltra vezethető vissza. A bányakapitány (berghauptman) elnevezés és tisztség német nyelvterületen már a kora középkorban meghonosodott. Minderről Georgius Agricola 1556-ban megjelent „*De re metallica*” (A bányászatról és kohászatról) című művének Negyedik könyvében a következőképpen ír¹:

„A bányakapitánynak (főkamagrófnak), mint a király vagy fejedelem kinevezett helyettesének minden rendű, nemű és korú ember szolgálni és engedelmeskedni tartozik. Ő kormányoz és igazgat mindent bölcsességével, elrendeli, ami hasznos és a bányászat javát szolgálja, míg az ellenkezőjét tiltja. Ő szabja ki a bírságokat és megbünteti a bűnösöket. Ő dönt azokban a vitákban, amelyeket a bányamester nem tudott elintézni. Ha ő maga sem tud dönteni, akkor engedélyt ad a bányatulajdonosoknak arra, hogy jogvitájukat bírói útra tereljék. Rendeleteket bocsát ki, tisztí állásokat tölt be és szüntet meg, megállapítja a tisztek és hivatalnokok fizetését. Jelen van a bányagondnokok által évnegyedenként előterjesztett bevételi és kiadási elszámolásoknál. Minden vonatkozásban képviseli a király vagy fejedelem személyét és örökdi az uralkodó tekintélyének csorbíthatatlansága felett.”

Magyarországon a bányakapitány tisztsége helyett, de annak megfelelőjeként a főkamagrófi tisztség honosodott meg. Mellette pedig a bányászati igazgatás legalsóbb fokú szerveként a német gyakorlattal megegyezően a bányamester (bergmeister) tisztsége alakult ki.

A történelmi előzmények egészen az államalapításig vezethetők vissza.

Már István király oklevelei említést tettek a király „kamarájáról”, amely jövedelmének jelentős része származott a királyi kézben lévő ezüst- és sóbányászatból és a pénzverésből. Ismeretes az is, hogy a Szegedre és Szolnokra eljuttatott erdélyi só szétosztására és az egyes vármegyék királyi váraiba szállítására ispánok felügyeletével került sor, a várakba szállított só tárolásáról pedig a tárnokok (tavarnicus) gondoskodtak. A királyi jövedelmek központi kezelője a főtárnok (camerarius) volt, hozzá tartoztak a vámosok, sószállítók, de a pénzverők is².

¹ Megjelent az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület kiadásában 1985-ben.

² Györffy György: István király és műve (Gondolat Könyvkiadó Budapest 1983.)

ADOMÁNYOZÁSI OKMÁNY.

Ö császári és Apostoli királyi Felsége nevében

*az egyi papnevelő intézet - ennek képviselő-
sége a Magyar Általános Köziudánya Társaság,
bizottság, budapesti végzet meghatalmazottja
Hörsch bár bányagazdász pénzügyi tanács*

1898. évi 946. szám alatt benyújtott adományozási kérvényére, az 1898. évi

szeptember hó 30. n véghezvitt bányajárás és a budapesti m. kir. bányakapitányságnak 1898. évi szeptember hó 30. n 4112. szám alatt

az adomány megengedhetősége iránt hozott határozata nyomán, 1897. évi 42. számú zártkutatmányával *területi engedély alapján* tájéka,

az egyi papnevelő intézet birtokán, *Bóta* községben, *ördi* járásban, *Borsod* megyében

eszközölt *tamaru* tartalmú felnyitásra az ált. b. t. 42. § szerint a bányatelekben való régebbi jogok sérelme nélkül *négy tellős bányaméret*

ből álló bányatelek adományozatik.

Ezen *100931.2* négyszögméter területű bánya *telef* felnyitó pontja

helyén a Borsod-megyében ördi járásban Bóta

1. ábra

Adományozási okmány első lapja 1898-ból

A bányászat királyi bevételeinek mindenkori biztosítása érdekében már a XI. századtól kezdve kialakult a bányaigazgatás korabeli szervezete, amely - a sóbányászatot és forgalmazást leszámítva - általában a királyi pénzverési regálé igazgatásához kapcsolódott. A kisebb bányászközségekben ekkor még nem volt külön hatóság vagy bíróság, amely bányaügyekben határozott volna, de a nagyobb településeken már a községi, városi bíró és a városi tanács voltak e feladatokkal megbízva. A szabad királyi és nagyobb földesúri bányavárosokban pedig kezdettől fogva általánosnak mondhatjuk a bányamesterek tevékenységét³. A bányamesterek kezdetben a királyi kincstár alkalmazottai voltak és csak később kerültek az egyes bányavárosok alkalmazásába.

A bányamesterek tevékenységét és elsősorban a királyi kincstár bevételeinek behajtását a különböző korokban és helyeken eltérő megnevezésű (pl. kamaraispán, bányaaispán, sóispán, urburaispán, királyi bányaelőjáró, főbányamester vagy al-, illetve főkamaragróf) de lényegében azonos feladattal megbízott személyek irányították, akik nem elsősorban mint királyi tisztviselők, hanem a királyi haszonvételek bérliként tevékenykedtek⁴. Ezek a személyek - elsősorban saját bevételeik és hasznuk biztosítása és maximalizálása érdekében - láttak el igazgatási és igazságszolgáltatási feladatokat.

A királyi várbirtok-rendszer felbomlásával, a sókamarákkal párhuzamosan kialakult az önálló bányakamarák szervezete. A XIII. században már bányakamarák működtek Selmezbányán, Telkibányán, Aranyosbányán, továbbá sókamarák működtek Désen, Kolozsvárott, Tordán, Vízaknán. Károly Róbert további bányakamarákat hozott létre Körmöcbányán, Szomolnokon és Nagybányán is.

A XIV.-XV. században újra összeolvadt a pénzügyi és a bányaigazgatás, de utóbbi felügyelete ekkor sem terjedt ki a só- és vasérc termelésre. E korban Budán, Körmöcbányán, Szomolnokon, Nagybányán, Nagyszebenben és Zággráiban működtek bányakamarák⁵.

A bányakamarák feladata elsősorban az urbura (bányavám) behajtása, továbbá a királyi regálejog (haszonvételi jog) érvényesítése, a bányaművelés általános felügyelete és a bányaügyi jogszolgáltatás volt.

Az ország három részre szakadását követően 1573. február 16.-án II. Miksa Magyarországon is életbe léptette az Ausztriában korábban már bevezetett Bányarendtartását (Maximilianische Bergordnung). A Bányarendtartás a bányászati és kohászati közigazgatás legfelsőbb vezetését az Alsó-Ausztriai Kamarára ruházta és az országban un. bányaigazgatóságokat (Bergwerk-Direktion) szervezett. A sóbányászatban négy kerület működött a Magyar Kamarának alárendelten: a Felső-Magyarországi Sóigazgatóság, a Máramarosi Sófelügyelőség, az Eszéki Fősóhivatal és a Sávári Fősóhivatal, amelyek 49 alájuk rendelt sóhivatal útján látták el az irányítási feladatokat. A XVII. században létrehozták a Széki sókamarát is.

A sóbányászat és sóforgalmazás igazgatási és egyéb elkülönültségét jól jellemzi, hogy még 1940-ben is önálló sószállító hivatalok működtek Aknaszlatinán, Szigetkamarán, Désaknán és Parajdon, továbbá sóhivatalok voltak Budapesten, Miskolcon, Tokajban, Szegeden, Nagykanizsán, Sopronban és Komáromban.⁶

³ Eisele Gusztáv: Gömör és Kishont törvényesen egyesült vármegyének bányászati monográfiája (Selmezbánya 1907.)

⁴ Dr. Fejes Béla: Selmezbányaiak Emlékkönyve (Selmezbánya története) 1936.

⁵ VIVAT ACADEMIA... (Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1985.)

⁶ A 8260/1940. M.E. rendelet 21.§ előírása alapján (Magyarországi Rendeletek Tára 1942).

A Bányarendtartás egyik - bányászati közigazgatási szempontból jelentős - rendelkezése volt, hogy kötelezővé az un. „bányakönyv” (bergbuch) vezetését, amelybe a bányamesterek kötelesek voltak feljegyezni a bányászattal kapcsolatos közigazgatási jellegű intézkedéseket és eseményeket.

Csupán példaképpen álljon itt a rozsnyói bányakönyv néhány jellemző bejegyzése a XVIII. századból:

„1753 aug. 12. Jövén ezen bányai törvény elejben Stark Pál, Murgács János és Rhaab Mihály jelentették, hogy az mely bányát Spiesglószra ezen folyó esztendőben die 13. Júli felvettek, ugyanazon bányát 8 részre osztották, melyből magok számára tartottak 3 részt, 3 részt pedig magok jószántából engedték és czedálták Rost Kristián uramnak, 7-ik részt Makai Ferencz uramnak az 8-ik részt az Isten dicsőségére rozsnyói Kalváriának ajándékozták úgy, hogy azon 8-ik részt ajándékon és minden költség nélkül fogja dolgoztatni az egész Gewerkschaft⁷ mindenkor és a minemű haszon azon 8-ik rész után fog jönni, azon haszon mindenkor az Kalvária számára menjen ingyen és a ki tisztelendő pater uraimék közül a Kalváriának Kurátora lészen, mindenkor azon pater incassálja. És ezen bányát Kalvária stolnának akarják nevezni és hívattatni.”

„Anno 1754 die 16. Oktobris. Csáty János és Jakab Stér úraimék jövén előmbbe, jelentették Eő Kegyelme, hogy az nagy Holi hegyen az Wagendressi út felett új bányát (a hol még soha semmi stolnya, se pedig sachta nem volt) akarnak építeni és azon helyet tőlem felkérték Eő Kegyelmeük mindezen igazságokkal, valamelyek az újonnan építendő bányához szükségesek és tartozandók. Azon bányának neve pedig ez lészen: »Úr Isten nálad nélkül semmi se legyen« német nyelven pedig annyit téssen: »Mein Gott, nichts ohne Dich«. Mely bányát hozzá tartozandó és szükséges igazságaival együtt az bányai könyvben jövendőbeli igazságnak megerősítésére beíratattak Eő Kegyelme.

Az Úr Isten terjessze bőségesen maga áldását Eő Kegyelmeke és bányai munkájukra.

Makai Ferencz, Vicze-Bergmeister”⁸

E bányakönyvi bejegyzések jellemző képet nyújtanak a bányamesterek korabeli közigazgatási szerepéről és tevékenységéről, ugyanakkor fontosságukat szemlélteti az is, hogy a XVIII. században csak a felsőmagyarországi területeken 14 un. territóriális bányamester tevékenykedett.⁹

A Bányarendtartás egyébként úgy rendelkezett, hogy minden bányavárosban bányamester legyen, akit a bányaváros tanácsa választott, de megbízását a király nevében a kamaragróf erősítette meg. A bányamester feladata volt az urbura (bányavám) beszédése mellett, hogy a bányaszabályok pontos betartására ügyeljen és a király által ráruházott hatalmánál fogva bányajogosítványokat adományozzon, továbbá a bányavárosi tanácsban ítélkezési joggal is fel volt ruházva.¹⁰

⁷ Bányatársulat, amely tőkével rendelkező bányapolgárok egyesülése volt.

⁸ Eisele Gusztáv: Gömör és Kishont törvényesen egyesült vármegyének bányászati monográfiája (Selmezbánya, 1907.)

⁹ Dr. Wenzel Gusztáv: A magyar bányajog rendszere (Atheneum Nyomda, Pest 1872.)

¹⁰ Eisele Gusztáv: Gömör és Kishont törvényesen egyesült vármegyének bányászati monográfiája (Selmezbánya, 1907.)

A XVIII. század közepéig mindazonáltal egységes bányászati igazgatási szervezet még nem alakult ki. Ennek megváltoztatása érdekében 1747-ben a Bécsi Udvari Kamarán belül működő Bányaügyi Tanács alá rendelték a magyarországi bányakerületeket: a felső-magyarországi bányakerületet, Szomolnok székhellyel; az alsó-magyarországi bányakerületet Selmechánya központtal; az újonnan alakult észak-keleti bányavidéket Nagyvárad székhellyel, végül a Temesi bánság területére szervezett bánya-igazgatóságot, melynek központi hivatala Oravicán volt.

A kerületek élére állított bányahatóságok számos elkülönült feladatú alsóbbfokú hivatalt hoztak létre. Ezek egyike volt pl. a jelentősebb bányavárosokra telepített alsófokú bányabírói szervezet (Berg-Gericht, Judicium Montanum) is, amely 32 bányabíróságból állt.

A központi törekvések indokait Christoph Traugott Delius¹¹ a következőképpen foglalta össze:

„... a fejedelem nemcsak jogosult, de az állam jóléte érdekében köteles is különyszerű bánya- és főbányahivatalok felállítását elrendelni olyan szakférfiak kinevezésével, akik a rendet és igazságot szeretik, a bányászat minden ügyében teljesen járatosak s azt az állam javára legjobban istápolni képesek...”

... a fejedelem által létesített bánya- és főbányahivataloknak meg kell adni azt a mindenkori hatalmat, hogy a bányabirtokosok üzemi és gazdasági sáfárkodásába betekinthessenek s hogy minden esetben azt, ami az állam jólétét szolgálja, elrendelhessék.”

Mindezek figyelembevételével II. József 1788. október 6.-án átszervezte a bányaigazgatás teljes szervezetét: a bécsi kamara alá rendelten Selmechányán, Szomolnokon, Nagybányán és Oravicán kir. kerületi bányatörvényszéket, Zalatnán pedig kir. tartományi bányatörvényszéket hozott létre, melyek egyben a bányászati és kohászati adminisztratív és közigazgatási feladatokat is ellátták¹². Később Budán is Kerületi Bányatörvényszéket (Districtual Berggericht) szerveztek, amelyet a 2. ábrán látható, a Miskolci Bányakapitányság irattárában fennmaradt 1843-as irat is bizonyít.

A bányaigazgatási reform összefüggött azzal a törekvéssel, hogy a közigazgatást és bíraskodást különválasszák és - bár ez ekkor még nem történt meg - azon kevés jozefinista rendelkezés volt, amely 1848-ig változatlan formában hatályban maradt.

Az átszervezéssel a haszonvételi elv helyébe a hivatásszerűen gyakorolt közigazgatás követelményrendszere lépett, amelyet az 1844: V. törvénycikk tovább erősített azzal, hogy a nemesi címmel nem rendelkezők részére is lehetővé tette a közhivatali beosztások betöltését.

A bányatörvényszékeken ebben az időben a közigazgatás és igazságszolgáltatás, valamint a pénzügyi felügyelet még nem vált el egymástól, a bányatörvényszékek tehát nem csak elsőfokú bírói fórumok, de egyben igazgatási és rendészeti szervek is voltak.

¹¹ Christoph Traugott Delius: Bevezetés a bányatan elméletébe és gyakorlásába, valamint a bányakincstári tudományok alaptételeinek ismertetésébe (Bécs 1773. - OMBKE Budapest, 1972.)

¹² Dr. Balkay Béla - Dr. Szeőke Imre: Magyar Bányajog (Apolló Rt. Budapest 1910.)

Wohlwollendste Königl. Districtual Berggericht!

[illegible]

Eisenhandlung (Diessgyör am 1ten September 843.)

The Librarian,
E. Thompson
Joseph Dobson
P. J. Jones

A Kerületi Bányatörvényszékhez címzett kérvény 1843-ból

„A szent felség biztosítani méltóztatott a karokat és rendeket, hogy a Magyarország és kapcsolt részei határain belül ...a bányaiügyet mindjárt az országgyűlés után a magyar udvari kamarának rendelendi alá, a bányatörvények javítását pedig, valamint a bányabíróságok szervezését és rendezését a karok és rendek közös tanácsával állapítandja meg; a bányaiügy gazdasági szabályozását Ő királyi felsége, mint királyi jogköréhez tartozót, saját elhatározásának tartván fenn.”¹³

8

A bányahatóság a XVII.-XIX. században a bányászati jogosítványok, művelési, szünetelési, aranymosási engedélyek kiadásán és ellenőrzésén, a bányaadók és illetékek kivetésén, illetve behajtásán, valamint a jogszolgáltatáson túlmenően már egyre inkább bányarendészeti és bányabiztonsági ellenőrzéssel, balesetvizsgálattal, üzemi berendezések engedélyezésével és bányászati statisztikák készítésével is foglalkozott¹⁴. Jellegzetes kötelezettség volt 1758 előtt a bányamunkások bányaható-ság előtt tett esküje. Az 1573-as Miksa-féle Bányarendtartás XLVI. art. 12. §-a az eskü szövegét a következőképpen határozta meg:

„Fogadom és esküszöm, hogy Ő Felsége, valamint Főkamaragrófja és a felém rendelt bányamester vagy bányabíró iránt mindig hű, engedelmes és szolgálatkész leszek;

- hogy Ő Felségének, banyaúrjogának, nemkülönben az engem szerződtetett bányapolgárnak javát a bányában minden tekintetben szem előtt tartani, előmozdítani s kártól lehetőség szerint megóvni és mentesíteni, a munkaidőt pontosan betartani fogom s a bányarendtartás reám vonatkozó rendelkezéseinek mindenkor eleget teszek;

- hogy Ő Felsége és Utódai, valamint az Ország és Népe, nemkülönben a hatóságok ellen semmiféleképpen szövetkezni, fellázadni vagy ellenszegülést tanúsítani, ilyeneket pártolni nem fogok, sem ilyenekre magamat bárki által rábeszéltetni és rábíratni nem hagyom, hanem amennyiben egyik vagy másik személyről megtudom vagy megtapasztalom, hogy efféle jogtalan, önkényes cselekményekre, felkelésre, lázadásra szóval vagy tettel merész-kedik, - s általában ha bármiről értesülök, ami Ő Felségének, banyaúrjogának, valamely más módon ártalmára volna: azt a bányamesternek vagy bányabírónak feljelentem és segíteni fogok abban, hogy az engedetlenek lázadozók érdemük szerint megbüntessenek és engedelmességre szoríttassanak;

- és hogy Ő Felsége, Utódai minden felhívására, intésére és parancsára haladéktalanul s ellentmondás nélkül támogató segítségül sietek. Hogy továbbá búcsúlevél nélkül alkalmaztatásomat el nem hagyom s egyéb irányban is mindazt teljesíteni fogom, amire egy derék bányamunkás Fejedelmével és az Általa felállított Hatóságokkal szemben, a becsület szerint tartozik és kötelezve van.”¹⁵

A 173. sz. császári nyílt paranccsal 1854-ben Magyarország területén is bevezették az Osztrák Általános Bányatörvényt, amely a közigazgatási feladatok ellátására elsőfokú hatóságként a bányakapitányságokat, vagy a bányakapitányságok alárendeltségében álló bányabiztosságokat ruházta fel hatáskörrel. Másodfokú hatóságként az un. főbányahatóság (az 1848. évi III. tc. alapján a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium, az 1727/1889. sz. min. elnöki rendelet alapján 1890-től a Pénzügyminisztérium, 1933-35 között a Kereskedelemügyi Minisztérium, majd 1935-től az Iparügyi Minisztérium Bányászati Főosztálya) funkcionált.

Ebben az időben hét Bányakapitányság működött az ország területén: Besztercebányán, Budán, Nagybányán, Oravicán, Iglón, Zalatnán és Zágrábban, továbbá Bányabiztosságok voltak Rozsnyón, Gölnicbányán és Abrudbányán.

¹⁴ Dr. Kiss László: A magyar bányahatóság száz éves fejlődése (BKL. Bányászat 1969. 11. sz.)

¹⁵ Dr. Mihalovits János: Munkásjog az 1573. évi Miksa-féle Bányarendtartásban (Bányászati és Kohászati Lapok 67. évf. 1934. évi számaiban több részletben leközölve)

3796 sz.
1900

Határozat.

A budapesti m. kir. bányakapitányság mint első felfedezői bányahatóság A Magyar állami és községi bányarésorvossági társulat volt bányajogtulajdonosának Honsch László jutatói lakosának az egy papnevelő intézet nevében f. évi július hó 4^{én} 1896 sz. a. benyújtott kérvényére, melyben barua srén feltárásu Királd, Bóta és Merse községek határaitban elterülő az egy papnevelő intézet részére négy kettős bányaméretékből álló bányatelek adományozását kérelmezte, az 1900 évi augusztus hó 24^{én} megkerdett és szeptember hó 19^{én} befejezett bányajárási felvett jegyzőkönyv alapján a következő képpen határozott:

A felkért bányatelek a fektetési térképen látható fektetés mellett a bányatelekben való esetleges régibb jogok sérelme nélkül adományozható:

Mert Borsod megye őrdi járás Bóta község határaitban ^{Levő} felnyitó potttól a Horgosd akua rülszini torholatától mintegy 127 méternyi mélységben a felkért bányatelekben belüli egy átlag 20^é felé csapó 14^é felé 5-6 méter vastag, a bányajárási alkalmával vizást érkezőben birouult pottulabb kőre srén teljes terméketes fekvésben tártott fel.

Mert kőzetmintékből az adományozás ellen akadály nem fog fellépni. Mert a bányateleknek a fektetési térképen látható fektetése megfelel a bányatörvény rendelkezéseinek.

Mert az adományt nyújtandó földtulajdonos t. i. az egy papnevelő intézetnek a községek való jogát senki kétségbe nem vonható.

Mert idegen rárthutatlanságok vagy bányajogcsillapítványok az adományozást nem gátolják.

A bányatelek felnyitó pottja a Borsod megye őrdi járás Bóta község határaitban a Trumir-bükk fő nevé magaslaton az egy papnevelő intézet érdekeinek és legelőjének határ vonalához közt 47 sz. határszéli három rögzítési potttól mint I. számú verér potttól 1^h 7° 43' 0" irányban 4050 sz. milli méterre van. Ezen három rögzítési pont léggzetes kereszt szelvényi pyramisban végződő tökéletes köréppontai tölgyfa oszlopokkal van állandósított, melynek egyik oldalán K.F. van bevéve.

3. ábra
Határozat első oldala 1900-ból

Az 1861-ben megalkotott Ideiglenes Törvénykezési Szabályok - melyek a bányatörvényt hatályában fenntartották - 9.§-a még szintén a bányakapitányságokat ruházta fel bányabíró-sági hatáskörökkel és csak az 1871: XXXI. tc., majd ennek nyomán a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. tc. választotta véglegesen külön a bányászati közigazgatást a bányabíró-ság

hatáskört gyakorló törvényszékektől. Ezt követően a bányakapitányságok már tisztán felügyeleti hatásköröket gyakoroltak.

A bányatörvény 220. §-a a következőképpen határozta meg a „Felügyelési kötelesség” tartalmát:

„220.§ A bányahatóságokat a bányaművelés üzlete tekintetében illető felügyelés folytán, tartoznak azok a bányatörvény által a bányavállalkozókra ruházott kötelességek teljesítése fölött őrködni s mindazon esetekben föllépni, melyekben a bányaművelés föntartása vagy annak a köztekintetekhezvi viszonyai különös intézkedéseket kívánnak.”

A bányahatóság felügyeleti jogkört gyakorolt a fenntartott ásványok és a szén- bányászat teljes vertikuma felett, beleértve a kohászati, illetve egyes energetikai művek felügyeletét is. Így pl. a Miskolci M. kir. Bányakapitányságon vezetett Üzemek könyvében a bányaműveken kívül szerepel a M. kir. Állami Vas- Acél és Gépgyárak diósgyőrvasgyári nagyolvasztója, a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. ózdi nagyolvasztója, valamint a Borsodi Szénbányák Rt. barcikai villamos áram-fejlesztő központja is. A kő, kavics, homok és agyagbányák viszont csak ezen bányák 1949-es államosítását követően kerültek bányahatósági felügyelet alá¹⁶, addig általános iparhatósági felügyelet alatt álltak, és tevékenységük nem tartozott a bányatörvény hatálya alá.

A felügyeleti jogkör megfelelő szinten és szakértelemmel történő gyakorlásának biztosítása érdekében a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. tc. a bányahatósági tisztviselők tekintetében az alábbi követelményrendszert állította¹⁷:

„11.§ A bányahatósági szaktisztviselőkre nézve a bányászakadémia bányászati szaktanfolyamának szabályszerű bevégezése és ezenfelül a jog- vagy államtudományi államvizsga kimutatása ... kívántatik.”

A bányahatósági tisztviselők létszámához tartozó hivatali állások elnevezéséről szóló 1919. évi 5.257. sz. P.M. rendelet a bányahatósági tisztviselők hivatali beosztásait az alábbiak szerint határozta meg¹⁸:

„Az 1883. évi I. tc. 11.§. első bekezdésében körülírt elméleti képzettséghez kötött állásoknál:

A IV. fiz. osztályban levő állás elnevezése a bányahatósági szaktisztviselők létszámában is „Helyettes államtitkár” (1929. március 16. napjától Miniszteri főtanácsosi elnevezésre változott).

Az V. fiz. osztályban levő állás elnevezése „Bányakapitány”.

A VI. fiz. osztályban levő állás elnevezése „Bányahatósági főtanácsos”.

A VII. fiz. osztályban levő állás elnevezése „Bányahatósági tanácsos”.

A VIII. fiz. osztályban levő állás elnevezése „Főbányabiztos”.

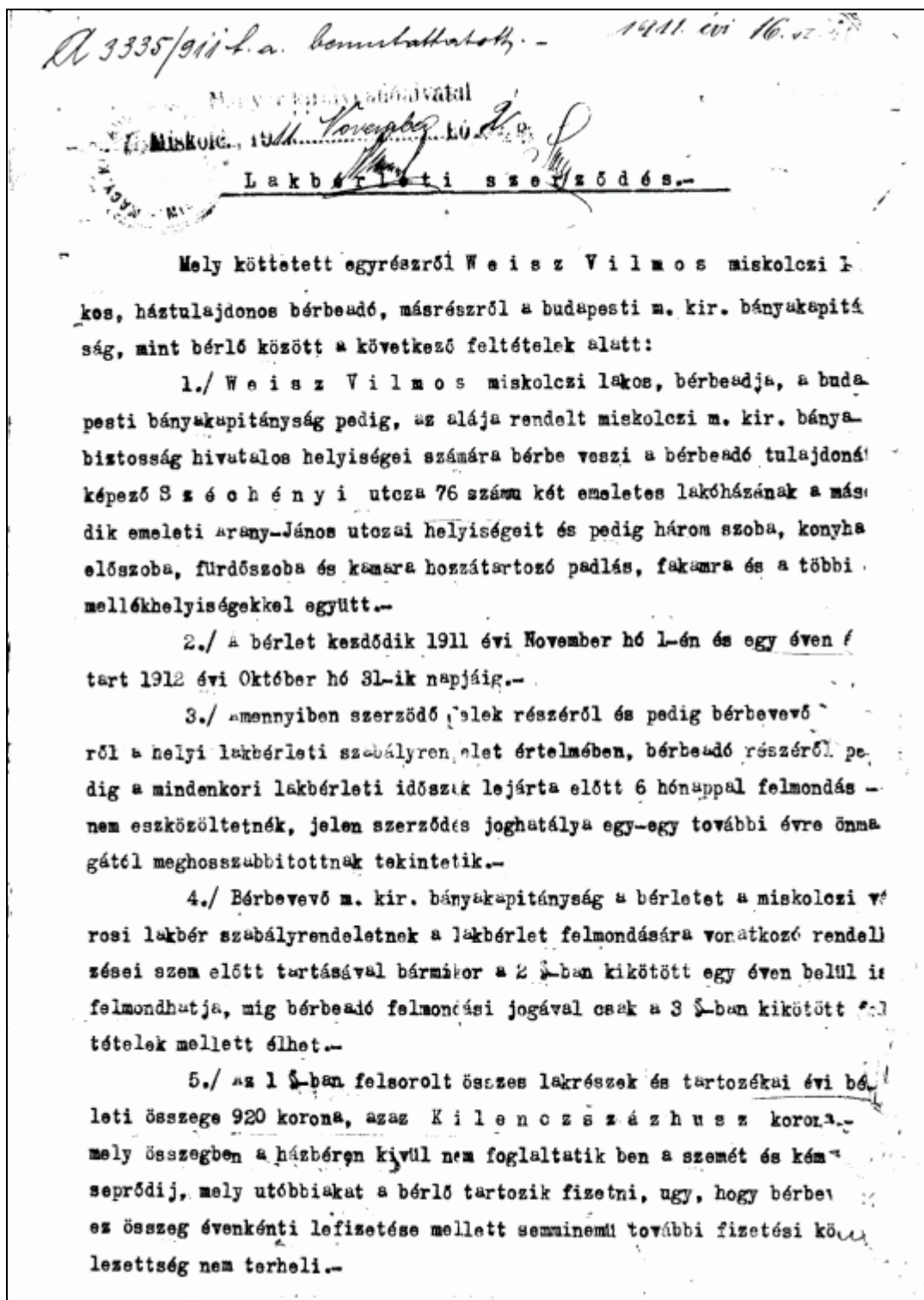
A IX. fiz. osztályban levő állás elnevezése „Bányabiztos”.”

Az 1911. évi XIV. tc. további bányabiztosságok létrehozását rendelte el Miskolcon, Pécsen és Petrozsényben. Ezen időponttól beszélhetünk a bányahatóság önálló történetéről Miskolcon.

¹⁶ 1949. évi 20. törvényerejű rendelet

¹⁷ Alliquander Ödön-Dr. Bán Imre-Tassonyi Ernő: Magyar Bányajog (Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. Budapest 1931.)

¹⁸ Alliquander Ödön-Dr. Bán Imre-Tassonyi Ernő: Magyar Bányajog (Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. Budapest 1931.)

4. ábra

A bányabiztosság hivatali helyiségeinek bérleti szerződése 1911-ből

Mielőtt azonban rátérnénk a Miskolci Bányakapitányság történetére és természetesen ezzel párhuzamosan bemutatnánk a bányahatóság további történetét is, még egy témakört tartunk érdemesnek ebben a fejezetben megemlíteni. A bányászat és bányagazgatás területén ugyanis számos olyan, ma is alkalmazott jogintézményt ismerünk, amelyek jelentős múltra vezethetők vissza. Ezek közül példaképpen fontosnak tartjuk megemlíteni a következőket:

a) Elsőként értelemszerűen a „bányatelek” adományozás ősi jogintézményét kell említeni, melynek előírásrendszerét már Agricola is részletesen ismertette: *„A feltárási ponttól számítva a bányatelek oly módon kerül meghatározásra, hogy a bányatelek szélességének fele a fekvőbe, másik fele a fedőbe essen. Ha a telér függőlegesen száll a mélybe, akkor a bányatelek a maga egészében ugyancsak függőlegesen esik a mélybe. Ferde esésű telér esetén a telekhatárok is ferdek. A bányatulajdonos a bányatelek egész szélességére szerez mindenkorra jogot, bármily mélyre nyúlik is a telér, tehát végtelen mélységig.”*¹⁹

Hasonlóképpen régi fogalmat takar a bányászati jogosítványok másik fajtája, a kutatási engedély vagy ahogy a korabeli elnevezés meghatározta: a „túrási engedelem” is.

b) Érdekességgént említhető az 1892. évi 50.008. sz. P.M. rendelet azon előírása, mely szerint *„igen célszerű, ha a bányakapitányság egy bányaszemlekönyvet vezet, amelybe a bányamű minden megsejtelésénél a szemle ideje, az üzem állapotára vonatkozó megjegyzések, az esetleges hiányosságok megszüntetésére vonatkozó rendelkezések stb. bejegyeztetnek”*²⁰.

Mindez azt bizonyítja, hogy a ma használatos bányahatósági utasítások könyve is több mint száz éves múltra tekint vissza.

c) A bányászati jogok adományozásához értelemszerűen hozzá tartozott a megfelelő hatósági nyilvántartási rendszer kialakítása is. A bányakönyvek (Bergbuch) vezetéséről már a Miksa-féle Bányarendtartás is rendelkezett, a későbbi bányakapitányságok pedig már számos egyéb nyilvántartást is vezettek, pl. a bányatelek és adománykönyvet, a zártkutatómányok és kutatási terek nyilvántartása, a bánya- és kohóművek nyilvántartása (Üzemek könyve), a bányatérképek nyilvántartása, a baleseti nyilvántartás, stb.

Ezek közül a Bányatelek könyv és az Üzemek könyve érdemel említést: utóbbit ugyanis gyakorlatilag a kezdetektől fogva, egészen a számítógépes nyilvántartás néhány évvel ezelőtti bevezetéséig azonos tartalommal és alakiséggel vezették. A bányakapitányság irattárában megtalálható Bányatelek könyvek 1859-től 1995-ig tartalmazzák az illetékességi területen megállapított (adományozott) bányatelkeket.

Az Üzemek könyve 1911-től 1995-ig lényegében ugyancsak azonos módon - a bánya megnevezése, bányavállalkozója, a felelős vezetők felsorolása, majd az engedélyezett üzemi berendezések jegyzéke, végül a bányahatósági utasítások és rendelkezések felsorolása szerinti bontásban - tartalmazzák az egyes bányaüzemekre és 1949 előtt kohászati üzemekre vonatkozó adatokat.

d) Végül, de nem utolsósóként említjük a bányaüzem felelős műszaki vezetőjének bejelentésére vonatkozó szintén jelentős múlttal rendelkező szabályokat, melyek illusztrálására az alábbiakban felidézünk egy a Bányakapitányság irattárában megtalálható 1929-es dokumentumot.

¹⁹ Georgius Agricola: De Re Metallica (Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1985.)

²⁰ Alliquander Ödön-Dr. Bán Imre-Tassonyi Ernő: Magyar Bányajog (Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. Budapest 1931.)

Meghatalmazás

melynek erejénél fogva meghatalmazzuk Husz Jenő bányamérnök urat, hogy a tulajdonunkat képező berentei kőszénbánya üzemét mint felelős üzemvezető vezesse és a bányatörvény, bányarendőri, valamint a 170 és 171 § szakaszaiból kifolyólag a Bányahatóság előtt képviselje.

ÉV	KÖZPONTI SZERVEK		TERÜLETI SZERVEK
1000-1100	Kamaraispán, főtárnok (camerarius)		Tárnokok (tavarnicus), ispánok
kb. 1200	Tárnokmester	Bányakamarák Sókamarák és Pénzverési Kamarák	Főkamaragróf, kamaragrófok és a bányamesterek (bergmeister)
1342		Királyi Kamara	
1385	Főkinccstartó		
1528			
1540-es évek	Alsó-Ausztriai Kamara		Bányabíróságok, Bányaigazgatóságok (bányahivatalok): Körmöcbánya majd Selmezbánya, Szomolnok, ill. Nagybánya, Oravica és a Sóhivatalok
1788	Udvari Kamara és a Kerületi Bányatörvény-székek		
1854	Fölművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium		Bányakapitányságok (Besztercebánya, Buda, Nagybánya, Oravica, Igló, Zalatna, Zágráb) és Bányabiztosságok (Rozsnyó, Gölnicbánya, Abrudbánya)
1890	Pénzügyminisztérium Bányászati Főosztálya		Miskolci, Pécsi és Petrozsényi Bányabiztosság létrehozása
1911			Bányakapitányságok (Budapest, Miskolc, Pécs, Salgótarján)
1922			
1945	Iparügyi Minisztérium		
1949	Nehézipari Minisztérium		Bányarendészeti Kirendeltségek (Ajka, Budapest, Dorog, Miskolc, Várpalota, Ózd, Salgótarján, Pécs és Tatabánya, majd 1952-től Veszprém)
1953	Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség		Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek (Budapest, Miskolc, Szolnok, Tatabánya, Dorog, Veszprém, Pécs, Salgótarján)
1993	Magyar Bányászati Hivatal		Bányakapitányságok (Miskolc, Pécs, Veszprém, Szolnok)

5. ábra
A bányászati igazgatás szervezeti fejlődésének vázlatos összefoglalása

A bányahatóság története a miskolci szervezet alapításától napjainkig

A bányabiztosságok hatáskörének szabályozásáról szóló 1911. évi 105.382. sz. P.M. rendelet 5.§-a szerint

„Az 1911. évi XIV. tc. alapján szervezett pécsi, miskolci és petrozsényi bányabiztosságok működésüket folyó évi november hó 1.-én kezdik meg és területük ki fog terjedni:

- a) Pécsi Bányabiztosságé: Baranya és Tolna vármegyék egész területére;*
- b) Miskolci Bányabiztosságé: Borsod vármegye egész területére;*
- c) Petrozsényi Bányabiztosságé: Hunyad vármegye petrozsényi járására.”*

A Miskolci Bányabiztosság 1911. november 1.-től kezdődően 3 fős létszámmal kezdte meg működését, Gallow Károly és Dr. Sasi Nagy Imre főbányabiztosok, valamint Piszárszky Pál hivatalszolga neve egyaránt fennmaradt az ebből az időszakból származó dokumentumokból. Talán érdemes részletesebben is nyomon követni e három ember további sorsát a korabeli személyzeti nyilvántartás adatai alapján.

Gallow Károly főbányabiztosként kezdettől fogva ellátta a Miskolci Bányabiztosság vezetését, 1919-ben bányahatósági főtanácsosnak nevezték ki, majd 1924-ben kapott már bányakapitányként miniszteri tanácsosi címet és egészen 1937-ig vezette a Bányakapitányságot.

Dr. Sasi Nagy Imre tartalékos honvéd főhadnagyként 1915. június 26. és 1918. december 18. között katonai szolgálatot teljesített, majd visszatért a hivatalhoz és 1924-ig, a Pécsi Bányakapitánysághoz történt áthelyezéséig bányahatósági főtanácsosként tevékenykedett.

Piszárszky Pál hivatalszolga sorsa sokkal tragikusabb volt. Ő sem sokáig állhatott a hivatal alkalmazásában, ugyanis 1916. április 3.-án katonai szolgálatra hívták be és a nyilvántartás szűkszávu bejegyzése szerint *„a 9/11. számú tábori kórházban 1916. jún. hó 25.-én elhalálozott, illetményei 1916. június hó - illetve július hó végével beszüntettettek (: 230/1917. bb. sz.)”*.

A hivatalszolgai munkakört bevonulásától kezdve felesége, majd özvegye, Piszárszky Pálné töltötte be.

A Bányabiztosság legrégebbi Miskolcon készült és az irattárban fellelhető irata egy 1911. november 28.-án keltezett, a Budapesti Bányakapitányságnak címzett felterjesztés töredékesen megmaradt példánya, amely ugyanakkor tanúsítja, hogy már ekkor is *„M. kir. Bányabiztosság Miskolcz”* feliratú pecséttel látták el a kiadmányokat.

A Bányabiztosság akkori székhelyét az 1911. október 15.-én megkötött „lakbérleti szerződés”-ből ismerjük (4. ábra). A szerződést a Budapesti M. Kir. Bányakapitányság nevében eljáró Gallow Károly főbányabiztos kötötte meg bérbevevőként Weisz Vilmos bérbeadó háztulajdonossal. Szerződéskötő felek a szerződés 1.-2. pontjában a következőket rögzítették:

„1./ Weisz Vilmos miskolci lakos bérbeadja, a budapesti bányakapitányság pedig, az alája rendelt miskolci m. kir. bányabiztosság hivatalos helyiségei számára bérbe veszi a bérbeadó tulajdonát képező Széchenyi utca 76 számú két emeletes lakóházának a második emeleti Arany János utcai helyiségeit és pedig három szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba és kamara, hozzátartozó padlás, fákamra és többi mellékhelyiségekkel együtt.

2./ A bérlet kezdődik 1911 évi November hó 1-én...”

A szerződést a M. Kir. Pénzügyminisztérium 112.496. szám alatt 1911. október 24.-én jóváhagyta.

A Bányabiztosság megalakulását követően 1912-ben felmérte az illetékességi területéhez tartozó kincstári bányatelkek adományozási iratait 1794-től (6. ábra). Az elkészített nyilvántartás összesen 263 db adományozással kapcsolatos ügyiratot vett lajstromba, melyek közül 42 bányatelekek adományozási okmány szerepelt.

1918-tól a Bányabiztosság hivatali szervezete 7 főre bővült és ettől kezdve egészen 1945.-ig ez a létszámhelyzet volt jellemző a hivatalra. Csak példaképpen érdemes megemlíteni ebből az időszakból is néhány nevet:

Zdián Vilmos m. kir. bányabiztossági tisztként 1917. október 10.-től lett alkalmazva a 118.989/1917. sz. P.M. rendelet alapján;

Dr. Erpf Ede m. kir. bányabiztosként 1918. július 1.-től áthelyezéssel került a Bányabiztossághoz a 87.572/1918. sz. P.M. rendelet alapján;

Huszthy Géza m. kir. bányahatósági tanácsosként 1920. október 1.-től került Miskolcon állományba a 79.260/1920. sz. P.M. rendelet alapján.

A bányabiztosság a Budapesti M. Kir. Bányakapitányság alárendeltségében működött, ami azt jelentette, hogy a Bányabiztosságon általában csak döntés-előkészítési munka folyt, de a tényleges érdemi határozatok (pl. bányatelekek adományozások) Budapesten születtek. A két hivatal közötti levelezés míves fogalmazásának bizonyosságául álljon itt egy korabeli előterjesztés:

„1916. évi 803. szám.

A tekintetes

Magyar Királyi Bányakapitánysághoz

Budapest

A ./. alatt tisztelettel csatolt térítvények bemutatása mellett jelenti a bányabiztosság, hogy a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság által Arló község határában felkért „Arló I.” és „Arló II.” védnevű bányatelkek adományozhatása tárgyában a tekintetes m. kir. Bányakapitányság által 783/1916. és 784/1916. szám alatt hozott határozatok ellen feljavítvány nem nyújtatván be, ezek jogerőre emelkedtek, amiért is bátorodik a bányabiztosság az adományozási okmányok kiállítását javaslatba hozni.

*Magyar királyi bányabiztosság
Miskolcz, 1916. évi július hó 18-án.”*

A Miskolci Bányabiztosság működése az I. világháború, az Őszirózsás forradalom, majd a Tanácsköztársaság idején is többé-kevésbé folyamatos volt, utóbbi időtartama alatt is csak a megnevezése változott meg, Magyar Királyi Bányabiztosságról Magyar Állami Bányabiztosságra. Jellemző ugyanakkor a 7. ábrán látható fogadalomtételi jegyzőkönyv, amelynek tanúsága szerint a hivatal dolgozóinak már a Tanácskormány megalakulásának másnapján fel kellett esküdniük a Tanácsköztársaságra.

Az 1922. évi 113.066. PM rendelet 1922. szeptember 1.-től - tekintettel a Trianoni béke következtében bekövetkezett területi változásokra, a Budapesti Bányakapitányság mellé - az ország területén belül maradt Bányabiztosságokat Bányakapitányságokká szervezte át, valamint egyidejűleg létrehozta a Salgótarjáni Bányakapitányságot.

„A békeszerződés értelmében idegen fennhatóság alá került elsőfokú bányahatóságok kerületeinek megmaradt egyes területrészeire nézve illetékes elsőfokú bányahatóságok felállítása, illetőleg kijelölése, valamint az elsőfokú bányahatóságok eljárásának egyszerűsítése és gyorsítása céljából a salgótarjáni bányakapitányság felállítása s a miskolci és pécsi bányabiztosságoknak bányakapitányságokká való egyidejű átszervezése mellett az egyes bányakapitányságok kerületi beosztását a következőképpen állapítom meg:

1. A Budapesti m. kir. Bányakapitányság hatásköre kiterjed: Békés, Csongrád, Fejér, Győr, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Veszprém vármegyékre, továbbá Arad, Bácsbodrog, Bihar, Csanád, Esztergom, Hajdú, Hont, Komárom, Moson, Sopron, Vas és Zala megyéknek a békeszerződésben megállapított országhatáron belül fekvő területeire, végül Heves megyére a pétervásári járás Tarna pataktól nyugatra eső részének kivételével és Nógrád megyének a nógrádi, sziráki és balassagyarmati járásaira.

2. A Miskolci m. kir. Bányakapitányság hatásköre kiterjed: Borsod megyére, továbbá Abaúj-torna, Bereg, Gömör, Szabolcs, Szatmár, Ung és Zemplén megyéknek a békeszerződésben megállapított országhatáron belül fekvő területeire.

3. A Pécsi m. kir. Bányakapitányság hatásköre kiterjed: Somogy és Tolna megyékre, továbbá Baranya megyének a békeszerződés értelmében megállapított országhatáron belül fekvő területére.

4. A Salgótarjáni m. kir. Bányakapitányság hatásköre kiterjed: Nógrád megye salgótarjáni és szécsényi járásaira, továbbá Heves megye pétervásári járásának a Tarna pataktól nyugatra eső területére.”

Az új bányakapitányságok létrehozását követően a Pénzügyminisztérium elrendelte a hivatalok székhelyéül szolgáló épületek építését is. Minderre azért is gyorsan szükség volt, mert az újonnan létrehozott salgótarjáni Bányakapitányságnak nem volt székháza és 1923-ban - a székházépítés idején - még rövid ideig budapesti székhellyel volt kénytelen működni, a pécsi és miskolci volt Bányabiztosságok pedig bérelt irodákban működtek.

A miskolci székház építésére a 35.286/XVI./1923. P.M. rendelet adott utasítást, melynek értelmében a Dr. Hodobay Sándor miskolci polgármester által e célra ajánlott „miskolci 331. szu. tljkvbeli 13/b. hrszu.” 575 négyszögöles telekért cserébe a Kossuth u. 15. sz. alatti régi adóhivatali épületet és telket adták volna. Tekintettel azonban arra, hogy a csere lebonyolításához a törvényhozás hozzájárulása lett volna szükséges, a minél gyorsabb lebonyolítás érdekében a Pénzügyminisztérium a csere helyett végül a telek megvásárlása mellett döntött. Az ingatlan adásvételre hamarosan sor került és az ellenértékként szolgáló 2 875 000 korona átutalására a Kereskedelemügyi Minisztérium utasítására a Pénzügyi Központnál vezetett „szénfelár számla a széntermelés fokozására és a széngazdálkodás megjavítására című folyószámla terhére” 1923. július 3.-án megtörtént (77.794/1923. P.M.). A szénfelár számlából eredt az a szóbeszéd, hogy a bányakapitányság székháza „szénfillérekéből épült, amely abból származott, hogy a felügyelt szénbányák minden mázsa szénből 1 fillért fizettek e célra”.

Az épület tervezését és felépítését az Államépítészeti Hivatal elismert építésze, Árva Pál irányította (172.197/1923. P.M.), az építkezés 1924 őszén fejeződött be.

[illegible]

márczius hó 22-én délelőtt 11 órakor.

A borsodmegyei és miskolci népbiztonság felhívására

a Baigabirlovay shakimotuv may-
jiluvini, a Naxalstvo jozabatuv
salar.

Kms.

Amptliche Anerkennung
von
J. F. Schlegel

Galloway
 & Son
 - San Jose
 - Empire
 - Adm. Bureau.

Stanger
Proctor

Spady, James
Petersburg, Pa.

Jegyzőkönyv a népbiztosok előtti eskütételről 1919-ből

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a diósgyőri m. kir. vas- és aczélgvár pereczesi bányatelepén
1915. évi május hó 7-én.

Jelen voltak:

A kereskedelemügyi m. kir. minisztérium részéről: **Dr. Országh Elemér** miniszteri titkár, mint a bizottság vezetője és **Nagy Dezső** kir. főmérnök.

A földmívelésügyi m. kir. minisztérium részéről: **Ujváry Sándor** kir. főmérnök.

A m. kir. posta- és távírdavezérgazgatóság részéről: **Kiss Albert** pt. mérnök.

A kassai pt. kerületi műszaki felügyelőség részéről: **Krón Gyula** főtiszt.

A m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről: **Dr. Imrédy Kálmán** v. és h. biztos.

Borsodvármegye közönsége részéről: **Mogyoróssy Bertalan** h. főszolgabíró.

Borsodvármegye közigazgatási bizottsága részéről: **Kozma Elek** főügyész.

A budapesti m. kir. bányakapitányság részéről: nem jelent meg senki.

A miskolci m. kir. bányabiztosság részéről: **Gallow Károly** m. kir. főbányabiztos.

Az engedélykérdő diósgyőri m. kir. vas- és aczélgvár és a vasművek igazgatósága részéről: **Allender Henrik** kir. főbányatanácsos és **Hni-litschka Gyula** főfelügyelő.

Végül az érdekelt helyi hatóságok képviselői és a magánérdekeltek.

Tárgy.

A diósgyőri m. kir. vas- és aczélgvár által tervezett pálinkás—radostyáni villamos bányavasut közigazgatási bejárása a kereskedelem—ügyi m. kir. miniszter ur folyó évi április hó 19-én 23197/915. szám alatt kelt rendelete alapján.

8. ábra
Jegyzőkönyv részlete 1915-ből

Árva Pál a két világháború közötti miskolci városkép kialakításának egyik meghatározó jelentőségű építész volt, akinek tervei alapján valósultak meg a Bányakapitányság székházán kívül többek között a MÁV bérházak, a Zsolcai kapui volt dohányraktár épülete, a Tárkányi-ház és a Tüzép irodaház, de nevéhez fűződik a Korona (Kossuth), az Uránia (Béke) filmszínházak, az Erzsébet Kórház járványkórházának tervezése, illetve a Megyei Levéltár mai épületének átalakítása is.

A Bányakapitányság székházának elhelyezésére vásárolt ingatlan végleges adásvételi szerződését 1926. december 22.-én kötötték meg, majd a Miskolci Királyi Járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság 4042/1927. sz. végzésében jegyezte be a tulajdonjogot a kir. kincstár javára (9. ábra).

A hivatal két emeletes, tágas épülete eredetileg is olyan célból épült, hogy ne csak a Bányakapitányság hivatali helyiségeinek adjon otthont, hanem a hivatalban dolgozók lakásigényeit is kielégíthesse.

Az irattári iratok tanúsága szerint azonban nem csak hivatali dolgozók vehették bérbe az épületben kialakított tisztviselői lakásokat.

A Bányakapitányság irattárában pl. megtalálható az a szerződés, amely szerint 1933. május 1.-től Dr. Kocsis Elemér miskolci orvos vette bérbe a „*m. kir. kincstár tulajdonát képező miskolci bányakapitánysági székház földszintjén levő három szoba, hall fürdőszoba, előszoba, konyha, cselédszoba, kamra, nyílt erkély és mellékhelyiségből álló tisztviselői lakást*” évi 1200 pengő bérleti díjért, amelynek cselédszobáját orvosi rendelő céljára használhatta.

A szerződés adatai mindazonáltal rögzítik a lakáshoz tartozó felszereléseket és a lakás akkori felszereltségét is, amelyet érdemesnek tartunk felidézni.

„A lakáshoz tartozik a bányakapitányság által kijelölendő egy padlástér, kettő pincehelyiség, a nyílt erkély előtti virágos kert, majorságketrec és ól, továbbá közös mosókonyha, vasaló helyiség, szárító padlás, közös udvar és szőnyegporoló állvány használata. A lakás berendezési tárgyai egy drb. villamos árammérő, egy drb. biztosító tábla, egy drb. villamos csengő reduktor, tizenhárom drb. villanylámpa kapcsoló, 5 drb. villamos konnektor, kettő drb. villanycsengő, hét drb. csengőnyomó, egy drb. mennyezetvilágító, egy drb. zsinórfüggő, egy drb. ampolna, kettő drb. csillár és egy drb. húzólámpa pléh ernyővel, továbbá három drb. perpetuum grafitozott kályha, egy drb. Jobbágykályha, egy drb. diósgyőri vaskályha, egy drb. takaréktűzhely, egy drb. fürdőkád kályhával, egy drb. mosdó, egy drb. kiöntő vaskagyló, két drb. closet vízőblítéssel, a virágos kertben vízcsap, toldalékcsővel.”

Hasonló tartamú szerződés alapján vette bérbe 1937-ben Dr. Baranyai Károly kir. törvényszéki bíró a hivatal II. emeleti, D-i oldalon lévő 4 szobás tisztviselői lakását évi 1276 pengő 92 fillér bérleti díj fejében.

1938-tól Gallow Károlyt Huszthy Géza okl. bányamérnök és jogász követte a bányakapitányi tisztségben, egészen 1947-ig.

STAMP	STAMP
MASS	MASS
A miskolci kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.-	
4042/1927.	

V é g z é s .

A telekkönyvi hatóság az 1926. évi december hó 22. napján Miskolcban kötött felsőbbhatóságilag jóváhagyott adásvevési szerződés alapján elrendeli, hogy a telekkönyvi íroda a miskolci 331. számú telekkönyvvezetékben A. f. 91 sorokba a 13/b/1/6/10/a/5 helyrajzi szám alatt foglalt a Miskolc város községe nevén álló ingatlant jegyezze le, amúgya jegyezte a miskolci 10304. számú telekkönyvvezetékbe a ott erre a tulajdonjogot vétel jogaimán 2.875.000 korona vételár feltérletésével a kir. kincstár javára kebelenne be.

Ezzel értesítést kapnak:

1. A miskolci m. kir. adóhivatal a szerződés másolattal.
2. A miskolci m. kir. pénzügyigazgatóság.
3. Miskolc város adóhivatala 2 végzéssel.
4. Miskolc város képv. dr. Bodobay Sándor polgármester folyamodó a bejegyzési bizonyítvánnyal ellátott eredeti okirat kézbesítésével H.
5. Gallov Károly m. kir. bányakapitány H.

Miskolc, 1927. évi április hó 1. napján.

Dr. Barai Ferenc sk. kir. járásbíró.

A kiadvány hitelűlt
telekkönyvvezető.

9. ábra

A Bányakapitányság székházának telekkönyvi bejegyzése 1927-ből

Az 1938. november 2.-án kihirdetett un. I. Bécsi döntés alapján a Csehszlovákiához csatolt Felvidék egy része újra magyar fennhatóság alá került. A területi változások értelemszerűen kihatottak a bányahatóság szervezetére és illetékességére is, a 8830/1938. M.E. számú rendelet szerint a felvidéki területek bányászati szakigazgatását kezdetben a roznányi m. kir. bányabiztosság látta el, majd 1939-ben új Bányakapitányságot alakítottak Kassán.

*A m. kir. iparügyi miniszter 26.910/1939. Ip. M. számú rendelete,
a kassai m. kir. bányakapitányság felállításáról; a rozsnyói m. kir. bányabiztosság
megszüntetéséről és az egyes bányakapitányságok kerületének megállapításáról.*

1.§ Kassa székhellyel m. kir. bányakapitányságot állítok fel. A rozsnyói m. kir. bányabiztosságot egyidejűleg megszüntetem.

2.§ Az egyes bányakapitányságok kerületét a következőképpen állapítom meg:

- 1. a budapesti m. kir. bányakapitányság hatásköre kiterjed Bács-Bodrog, Békés, Bihar, Csanád-Arad, és Torontál k. e. e., Csongrád, Esztergom, Győr-Moson és Pozsony k. e. e., Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom, Nyitra és Pozsony k. e. e., Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Sopron, Vas, Veszprém és Zala vármegyékre, továbbá Bars és Hont k. e. e. vármegyére az ipolysági járás kivételével, Heves vármegye gyöngyösi és hevesi járására, a hatvani járására Nagybátony és Maconka községek kivételével, valamint Gyöngyös megyei városra, Nógrád vármegye nógrádi járására, Budapest székesfővárosra, végül Baja, Győr, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Komárom, Sopron, Szeged és Székesfehérvár törvényhatósági jogú városokra;*
- 2. a kassai m. kir. bányakapitányság hatásköre kiterjed Gömör és Kishont, Bereg és Ugocsa k. e. e., valamint Ung vármegyékre, Abaúj-Torna vármegyére a szikszói járás kivételével, Zemplén vármegyére a szerencsi járás kivételével, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyéből Alsó- és Felsőtelekes, Martonyi, Rudabánya és Szalonka községekre, Kassa és Ungvár törvényhatósági jogú városokra, végül a kárpátaljai területre;*
- 3. a miskolci m. kir. bányakapitányság hatásköre kiterjed Hajdú, Szabolcs és Szatmár vármegyékre, Abaúj-Torna vármegye szikszói járására, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyére Alsó- és Felsőtelekes, Martonyi, Rudabánya és Szalonka községek kivételével, továbbá Heves vármegye egri és tiszafüredi járásaira és Eger megyei városra, valamint Zemplén vármegye szerencsi járására, végül Debrecen és Miskolc törvényhatósági jogú városokra;*
- 4. a pécsi m. kir. bányakapitányság hatásköre kiterjed Baranya, Somogy és Tolna vármegyékre, továbbá Pécs törvényhatósági jogú városra;*
- 5. a salgótarjáni m. kir. bányakapitányság hatásköre kiterjed Nógrád vármegyére a nógrádi járás kivételével, Bars és Hont k. e. e. vármegyék ipolysági járására, Heves vármegye pétervásári járására, valamint a hatvani járásból Nagybátony és Maconka községekre.*

3.§ A jelen rendelet 1939. október hó 1. napján lép hatályba és ennek következtében a 8.830/1938. M.E. rendelet 7.§-a hatályát veszti, a 6.680/1939. M.E. rendelet 6.§-a pedig megfelelően módosul.

Budapesten, 1939. évi július hó 27-én.

Bányajárási jegyzőkönyv
felvéve Berente a körjegyháza hivatali helyiségében 1929.
évi október hó 29-én.

Jelen voltak:

a miskolci m. kir. bányakapitányság részéről: Dr. Gyrf Edo m.
kir. bányahatósági tanácsos, továbbá Ladián Vilmos m. kir.
bányahatósági irodavezető; utóbbi mind jegyzőkönyvis;
a politikai hatóság részéről: Miklós Veres a sajószent-
péteri járás főszolgabírája;

Berente község előjárásának képviselőjében Lipták József
községi bíró, kerületi lakos;

a Berentei körjegyházának vállalatának képviselőjében:

Márvik László bányavállalkozó, miskolci lakos;

az Alsókeri körjegyházának és Villanyszerelői Rt.-nek bányászati
bejegyzett cég képviselőjében: Horváth József m. kir. bányá-
vezető, megfigyelőként bányavállalkozó;

az érdekelte földtulajdonosok részéről: Oláh János, Ma-
jossal István berentei lakosok;

alkalmazotti részről: Lippai István Károly bányavállalkozó;
sajószentpéteri lakos;

10. ábra
Bányajárási jegyzőkönyv fejléce 1929-ből

Mint a jogszabályból látható, a Kassai Bányakapitányság illetékessége a visszacsatolt felvidéki területeken túlmenően kiterjedt egyes, korábban a miskolci, illetve a salgótarjáni Bányakapitányságokhoz tartozó területekre is. Így pl. felügyelte a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. rudabányái bányaigazgatóságát is, melyet a következő jegyzőkönyv szövege is bizonyít:

Jegyzőkönyv

felvétel 1939. évi november hó 10-én a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. rudabányai bányagazgatósági irodában.

Jelen voltak:

A kassai m. kir. Bányakapitányság részéről dr. Pehm Kálmán m. kir. bányahatósági főtanácsos,

a Rimamurány Salgótarjáni Vasmű Rt. részéről Kállai Géza bányagazgató, m. kir. kormányfőtanácsos.

Tárgy: *A kassai m. kir. Bányakapitányságnak f. évi 200 szám alatt kelt intézkedésével a mai napra kitűzött rudabányai vasércbányászat bányarendőri bejárása foganatosítása tárgyában szemle és vizsgálat.*

Eljáró m. kir. bányakapitánysági kiküldött megtekintette az újonnan felépített és jelenleg épülő munkás lakóházakat. Folyó naptári évben már a harmadik munkás lakóház épül, melyek az ugyanezen házhelyeken lebontott, korszerűtlen, fából épített munkáslakóházak helyén építettek. Az új munkáslakóházak részben 4, részben 6 családosak, teljesen elkülönített bejárattal. Beosztása 1 szoba, 1 konyha, kamra, előszoba.

Folytatólag a vállalat kezelésében levő élelemtár tekintetű meg, hol a társulati alkalmazottak az elsőrendű élelmiszer árukat szerzik be. Az élelemtárban legnagyobb rend és tisztaság találtatott.

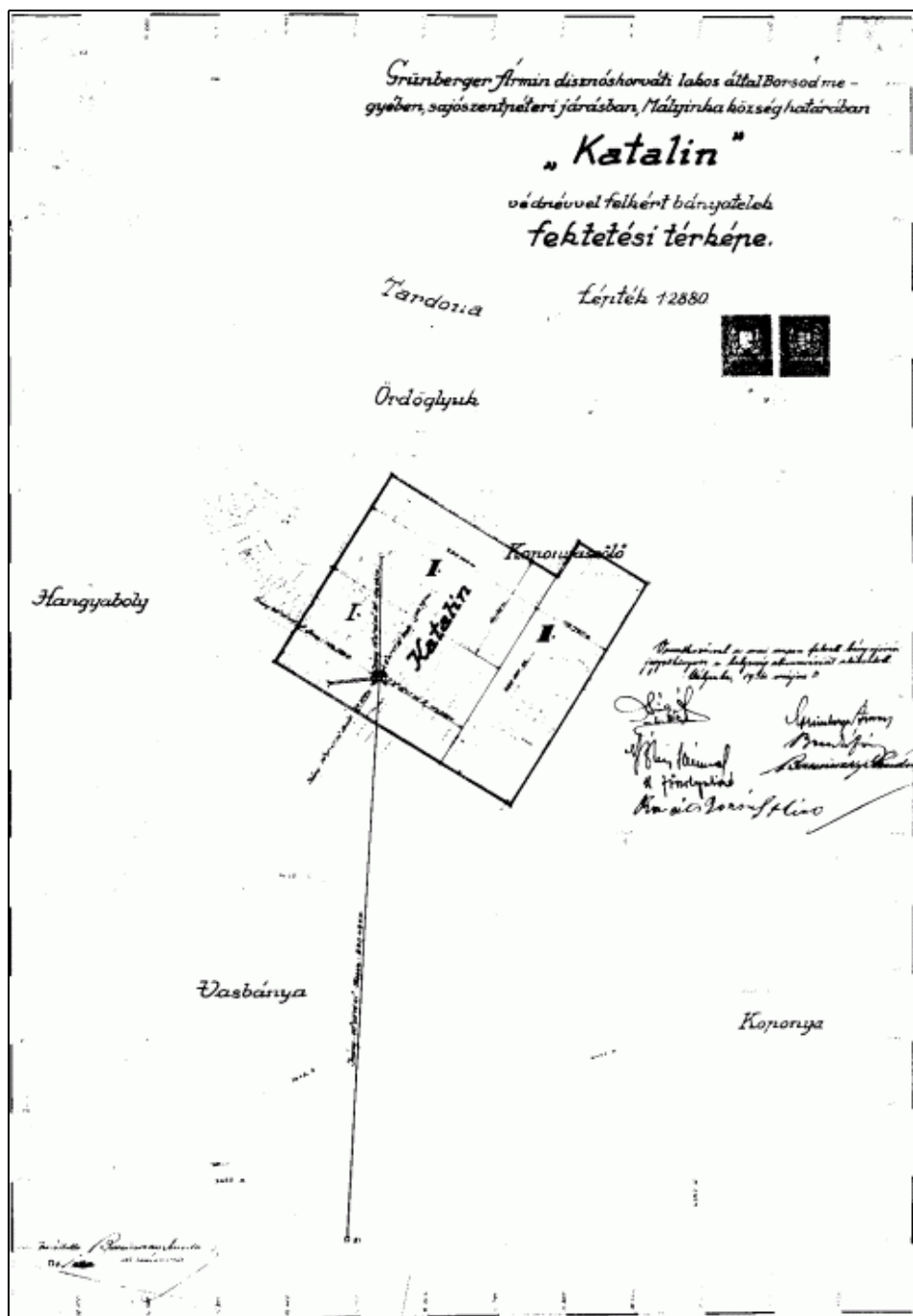
Hasonlóképpen megtekintetett a gőzsütőde, hol a munkások saját készítésű kenyereiket központosan és szakszerűen megsüthetetik.

A társulati munkásfürdő 1938-ban épült és 1939. nyarán helyeztetett üzembe. 6 egyes kádfürdőhelyiség és 14 külön öltözőkamra áll a közös medencében fürödni szándékozók rendelkezésére. A tisztálkodási és egészségi szempontok előmozdítása céljából közös medence, 5 zuhany és hőlégfürdő létesített. A munkásfürdő a hét 2 napja kivételével van nyitva...

Az 1940. augusztus 30.-i II. Bécsi döntés a Romániához tartozó É-Erdélyt csatolta vissza a Székelyfölddel együtt. A döntést követően a visszacsatolt területekre is kiterjesztették a magyar bányajogi szabályozás hatályát²¹, majd újabb Bányakapitányságokat hoztak létre Marosvásárhelyen és Nagybányán²².

²¹ A m. kir. minisztérium 1941. évi 1.630. M.E. számú rendelete a magyar bányajog szabályainak a Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekre kiterjesztéséről.

²² A m. kir. iparügyi miniszter 1941. évi 3.154. Ip. M. számú rendelete a nagybányai és marosvásárhelyi m. kir. bányakapitányság felállításáról és az egyes bányakapitányságok kerületének megállapításáról.

11. ábra
Bányatelek térkép 1934-ből

A szovjet csapatok Miskolcra történt bevonulásától egészen 1946 augusztusáig a hivatal épületében szovjet katonai kórház működött, addig a hivatal a Rákóczi u. 9. sz. alatti épületben volt ideiglenesen elhelyezve. Ebben az időszakban a hivatal megnevezése „Magyar Bányakapitányság”-ra változott. Erről az ideiglenes nemzeti kormány bányaadományozási okmányok kiállításáról szóló 1945. évi 3.310. M.E. rendelete intézkedett az alábbiak szerint:

„Az ideiglenes nemzeti kormány az ideiglenes nemzetgyűlés által az 1944. évi december 22. napján adott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1.§ A bányahatóságok a bányaadományozási okiratokat a „Magyar Állam nevében” állítják ki.

2.§ Ez a rendelet kihirdetésének napján (1945. jún. 28.) lép hatályba.

Budapest, 1945. évi június 28.-án

Miklós Béla s. k.,
miniszterelnök²³

S Z O L G Á L A T I S Z A B A L Y Z A T .

a vitéz Horthy István magyar állami Vas- Acél és Gépgyárak diosgyőri
vas- és acélgyára lyukói baraszbányájának légaknai szállítógépe
kiszolgáló személyzete számára.

Irányadóul az "általános biztonsági szabályzat" I. és IV. fejezetében
foglaltak szolgálgjanak !

Általános rendelkezések.

1./ A szállító berendezés célja a bányában dolgozó szemé-
lyeknek, továbbá az üzemhez szükséges anyagoknak és szerszámoknak
be- és kiszállítása, valamint a bányában termelt meddő kiszállítása.

2./ A munkások be- és kiszállása műszakváltáskor felvigyázó
felügyeletében történik.

3./ A műszakváltás idején kívül, csak az üzemi felügyeleti
és felvigyázó személyek az aknavizsgálattal megbízott aknaácsok, s az
üzemvezető által meghatalmazottak, továbbá a baleseti sérültek, vagy
munkájukban megbetegedtek és azok kísérői használhatják a szállító-
berendezést. Veszély esetén a bányában dolgozók bármikor igénybevehetik
a szállítóberendezést.

4./ A szállítókaszon egyidejűleg legfeljebb 16 személy szál-

5./ A fel- vagy leszállók a személyszállítás felügyeletével
megbízott bányafelvigyázó és a jeladó /aknaőrök, csatlósok/ rendelke-
zéseinek engedelmeskedni tartoznak. A szállítókaszon személyszállítás
súlyos és terjedelmes tárgyakat vinni nem szabad. Szerszámot
közben tartva szabad a kasban beszállónak magával vinnie.

6./ Égő lámpa nélkül a kasba belépni nem szabad. Égő lámpá-
t csak kíséret mellett szabad szállítani.

7./ A rendes személyszállítás ideje alatt az anyagszállítás
tilos. Ugyancsak tilos személyeknek és anyagnak ugyanabban a szállító-
kasban való egyidejű szállítása. Terjedelmes és súlyos tárgyakat meg-
előleg kell rögzíteni, de emberrel kísértetni tilos.

A jeladók /aknaőrök, csatlósok/ köteleességei.

1./ Ugy a személy, mint az anyagszállításnál, úgy az alsó
mint az alsó akna csatlósánál jeladónak kell lennie.

12. ábra
Szolgálati Szabályzat első oldala 1944-ből

²³ Magyarországi rendeletek tára 1945. (Szikra Nyomda Rt. Budapest 1946.)

Az előző rendelkezésen túlmenően az iparügyi miniszter 60.100/1945. Ip.M. számú rendelete újra megállapította az egyes bányakapitányságok kerületét is.²⁴

1946-tól a bányahatóság az Iparügyi Minisztérium felügyelete alá került, a minisztérium szakmai és funkcionális szerveinek létrehozásával feladatköre és viszonylagos szervezeti önállósága fokozatosan csökkent.

1947-ben rövid ideig Dr. Erpf Ede, a Bányakapitányság régi dolgozója, az Iparügyi Minisztérium korábbi tanácsosa kapott Miskolcon bányakapitányi kinevezést, majd még ebben az évben kinevezték bányakapitánnyá Osváth Béla bányatanácsost, aki 1945-ben a Debreceni Ideiglenes Kormány Bányászati Közigazgatási Osztályvezetője volt. Politikai okokból azonban már mellé helyezték Fábián Lajos aknászt. Osváth Béla 1949-ig töltötte be a bányakapitányi tisztséget, de nyugdíjasként alacsonyabb beosztásban tovább dolgozott.

A főbányahatóság 1948. március 8.-tól a minisztérium bányászat, kohászat és hengerművek főosztálya, majd 1949. január 1.-től a bányászati főosztály keretén belül főbányahatósági osztály elnevezéssel működött tovább.

1949. november 23.-tól a Nehézipari Miniszter 4.730/1949. (243) eln. Nip. M. számú rendelete megszüntette a Bányakapitányságokat és Bányarendészeti Kirendeltségeket hozott létre (14. ábra).

„1.§ (1) A bányakapitányságok megszűnnek.

(2) Mindazokban az ügyekben, amelyeket jogszabály a bányakapitányságok hatáskörébe utalt, a nehézipari miniszter (bányászati főosztály), illetőleg a nehézipari minisztérium vidéki bányarendészeti kirendeltségei járnak el.

Budapest, 1949. évi november hó 11-én.”

A főhatósági feladatokat 1950. július 1.-el a közvetlenül miniszteri irányítás alá került bányarendészeti önálló osztály látta el.

A minisztérium Ajka, Budapest, Dorog, Miskolc, Várpalota, Nagykanizsa, Ózd, Salgótarján, Tatabánya és Pécs székhellyel bányarendészeti kirendeltségek létrehozását rendelte el, amely eredményeképpen a korábbi bányakapitánysági illetékességi területek felaprózódtak. 1952-ben az ajkai és a várpalotai kirendeltséget Veszprémi Kerületi Bányarendészeti Felügyelőség elnevezéssel összevonták, az ózdi kirendeltséget pedig beolvastották a megalakuló Miskolci Kerületi Bányarendészeti Felügyelőségbe. Ebben az időben került sor a Nagykanizsai kirendeltség megszüntetésére is.

A miskolci Bányarendészeti Kirendeltség vezetője 1949 és 1952 között Romhányi Flórián volt, aki korábban vágárként dolgozott a borsodi szénbányászatban.

A felügyelőségek keretein belül létrehozták a körzeti bányarendészeti ellenőri intézményt, amelynek hatására a létszám az 1951-es 6 fővel szemben 1954-re már 21 főre emelkedett.

1952-től 1962. márciusáig a Hivatal vezetője Seper István okl. bányamérnök volt.

²⁴ A rendeletet a 15.900/1947. Ip.M. számú rendelet módosította.

Másolat hivatalos használatra.

IPARÜGYI MINISZTER.

20-515/1948.

I.100. szám.

Alapítólevél.

I. Általános rendelkezések.

A magyar köztársaság kormánya a nemzeti vállalatról szóló 1948:XXV.tc. /Nvt/ 8.§-a alapján az 1948. évi október hó 22. napján 59/1948. szám alatt hozott minisztertanácsi határozatban

Diósgyőri szénbányák nv.
cég alatt nemzeti vállalat alapítását határozta el.

1. A Nemzeti Vállalat székhelye: Diósgyőr.
2. A vállalat tárgya: az 1946. XIII.tc. alapján az államnak fenntartott körben szénbányászat, szénkutatás, szén-és széntermékek értékesítése, valamint melléküzemek üzemeltetése.
3. a vállalat tartama: határozatlan idő,
4. a vállalat tekintetében az iparügyi miniszter illetékes.

II. Cégjegyzés.

A vállalat cégjegyzése akként történik, hogy a vállalat irt, nyomott vagy nyomtatott cégszövege alá

- a/ az igazgató - ebbeli minőségének feltüntetésével - névaláírást írja,
- b/ a vállalat két cégjegyzésre jogosult munkavállalója együttesen névaláírást írja.

A vállalat cégjegyzési joga megilleti az igazgatót, valamint azokat a munkavállalókat, akiket az igazgató a szénbányászati ipari igazgatóság jóváhagyásával a cégjegyzésre feljogosít.

III. Ügyletek jóváhagyása.

A szénbányászati ipari igazgatóság jóváhagyása szükséges:

- a/ minden jogügylet érvényességéhez, ha a jogügylet tárgyának értéke a 100.000 forintot, visszatérő szolgáltatás esetében pedig az egy naptári éven belül esedékes szolgáltatás értéke az 50.000.- forintot meghaladja,
- b/ a vállalat ügyvitelének keretén kívüli eső jogügylet érvényességéhez, ha az ügylet tárgyának értéke az a/ alatti megkülönböztetés szerint az 50.000.00 illetve 25.000 forintot meghaladja.

Az alapítólevél jelen rendelkezései nem érintik azoknak az intézkedéseknek körét, amelyek a 7.210/1948.Korm.számú rendelet 3. és 4.§-a értelmében a kormány vagy az iparügyi miniszter elhatározására vannak fenntartva.

IV. Felszámolás.

13. ábra

A Diósgyőri Szénbányák Nemzeti Vállalat alapítólevele 1948-ból

MAGYAR KÖZLÖNY

MINISZTER-TANÁCSI ÉS MINISZTERI RENDELETEK TÁRA

A LAP MAI SZÁMÁBAN KOZZÉTETT MINISZTERI RENDELETEK ÉS LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGI ELVI HATÁROZAT TARTALOMJEGYZÉKE

Rendelet száma	Tárgy	Közigazgatási rendszám
10.200/32/1949. (243) Á. G.	Az Országos Tervhivatal elnökének rendelete az égetett mész szállításának igazolványhoz kötése tárgyában.	10.000
10.371/1949. (243) Á. H.	Az Országos Tervhivatal elnökének rendelete a szappanok legmagasabb árának újabb megállapításáról szóló 10.371—18/1949. (136) III. Á. H. számú rendelet módosítása tárgyában.	10.371
92.099/1949. (243) I. M.	Az igazságügyminiszter rendelete a szegény fél helyett előlegezett költségekre, valamint a helyette lerovandó illetékekre vonatkozó jogszabályok módosítása és kiegészítése tárgyában.	2.806 6.476
4.730/1949. (243) elm. N. p. M.	A nehézipari miniszter rendelete a bányakapitányságok megszüntetéséről.	9.318
54.106/1949. (243) E. M.	Az építésügyi, valamint a közlekedés- és postaiügyi miniszter-rendelete az építési tervpályázatok tárgyában.	3.859
Pkt. 4.089/1949—18. (243) M. N. L. B.	A Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága 1. számú elvi megállapítása.	

Az Országos Tervhivatal elnökének 10.200/32/1949. (243) Á. G. számú rendelete

az égetett mész szállításának igazolványhoz kötése tárgyában.

(Közigazgatási rendszám: 10.000.)

A 4.279/1949. (216) M. T. számú rendelet 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

(1) Égetett meszet vasúton vagy közúton szállítani — a (3) bekezdésben megjelölt kivételtől eltekintve — csak a nehézipari miniszter által a jelen rendelet I. számú melléklete szerint kiállított szállítási igazolvány alapján szabad.

(2) A szállítási igazolvány kiadása iránti kérelmet a nehézipari minisztérium XIV., mész-, cement- és üvegipari főosztályához (Budapest, V., Teleki Pál-utca 21.) kell benyújtani.

(3) Az égetett mész szállítási igazolvány nélkül szállítható:

- vasúton, ha a szállítmányt a jelen rendelet II. számú mellékletében felsorolt vállalat az ugyanott megjelölt feladatokon adta fel,
- közúton, ha a szállítmányt a jelen rendelet II. számú mellékletében felsorolt vállalat, a Mész- és Cementárúsló nv., vagy a Tüzelőszár- és Építőanyagkereskedelmi nemzeti vállalatok által a fuvarozás napján kiállított szállítási jegy (számla) kíséri,
- közúton a rendeltetési vasúti állomástól a rendeltetési helyre,
- Nagy-Budapest területén, a községek és városok belterületén.

2. §.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés — különösen a gazdasági rend büntető jogi védelméről szóló 8.800/1946. (169) M. E. számú rendelet — alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető el-

zárással büntetendő az, aki a jelen rendelet 1. §-ában foglalt rendelkezéseket megszegi vagy kijáratja.

(2) A pénzbüntetésre az 1928:X. törvényekről rendelkezőkkel a 8.800/1946. (173) M. E. számú rendeletben foglalt módosításokkal irányadók.

(3) Az az égetett mész, amelyre vonatkozólag a kihágást elkövetők, el lehet kobozni.

(4) A kihágási eljárás az államrendőrség mint rendőri büntetőbíró hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. tc. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából szakminiszternek a nehézipari minisztert kell tekinteni.

(5) A fegyelmi büntető ítéletet a nehézipari minisztérium XIV. mész-, cement- és üvegipari főosztályának (Budapest, V., Teleki Pál-utca 21.) meg kell küldeni.

Budapest, 1949. évi november hó 19-én

Vas Zoltán s. k.

az Országos Tervhivatal elnöke.

I. számú melléklet a 10.200/32/1949. (243) Á. G. számú rendelethez.

Nehézipari Minisztérium XIV. Főosztálya.sorszám.

Égetett mész szállítási igazolvány.

Ervényes a szállítás költségétől számított 10 napig.

(Név és lakhely)
Jogosultq (betűkkel)mázsa
égetett meszetrésztőre
(hónnan)..... (hová)
vasúton vagy közúton szállítani.

Kelt: Budapest, 19.....hónapján.

P. H.

Az igazolvány kiadóját:

.....
aláírás.

14. ábra

A bányakapitányságok megszüntetéséről szóló rendeletet tartalmazó közlöny címlapja 1949-ből

A nehézipari miniszter 1953. december 10.-i hatállyal²⁵ megváltoztatta az elsőfokú szervek megnevezését Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségre és a körzeti bányarendészeti ellenőr elnevezését körzeti bányaműszaki felügyelőre. A bányarendészeti önálló osztály bányaműszaki főfelügyelőség néven működött tovább. Ekkor Budapesten, Dorogon, Miskolcon, Pécsen, Salgótarjánban, Tatabányán és Veszprémben működött Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség.

Az 1025/1955. (II. 20.) MT. sz. rendelet és a 41/1955. (VII. 21.) MT. sz. rendelet szerint a kormányfelügyeletet a bányahatóság felett miniszterelnök-helyettes látta el. Az OBF felügyelete a szén-, érc-, ásvány-, bauxit-, tőzeg-, kőolaj- és földgáz-, valamint a föld alatti, vagy robbantással művelt kő-, kavics-, homok- és agyagbányászatra, továbbá a mélyfúró üzemekre és azok melléküzemeire, illetve az ipari robbantóanyagokra és a robbantási tevékenységekre terjedt ki. Az OBF feladatkörét a KBF-ek útján látta el.

Az OBF elnöke az utóbbi rendelet szerint a rendészet (munkavédelem), a műszaki-biztonsági felügyelet és igazgatás terén „a hatáskörébe tartozó ügyekben az érdekelt miniszterekkel egyetértésben általános érvényű utasításokat és szabályzatokat adhatott ki”. A főbányahatóságnak korábban ilyen joga nem volt.

A körzeti bányaműszaki felügyelői intézmény kiépítésével lényegesen átalakult a bányahatóság felügyeleti feladatköre, a körzeti bányaműszaki felügyelőkre vonatkozó követelmények a bányák szinte mindennapos és a legapróbb részletekre is kiterjedő ellenőrzésére irányultak, amelyet a felügyelőségek mérnökei - egyéb feladataik ellátása mellett - rendszeresen felülvizsgálni voltak kötelesek. A követelményrendszert jól jellemzi az 1954. december 10.-én Havrán István „bányaműszaki főfelügyelő” által jegyzett alábbi dokumentumrészlet:

„Irányelvek

a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek vezetői, főmérnökei és mérnökei munkájához

...A körzeti bányaműszaki felügyelők munkáját tervszerűen kell ellenőrizni és irányítani. Ennek érdekében a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője, főmérnöke és bányamérnökei kéthetenként legalább egy körzeti bányaműszaki felügyelő munkáját tartozik felülvizsgálni...

Az ellenőrzés terjedjen ki a körzeti bányaműszaki felügyelő munkanaplójára, a nála gyűjtött és a kerületi bányaműszaki felügyelőségnek még át nem adott intézkedései alapján az intézkedések helyességére, azok helyes és félre nem érthető fogalmazására, a balesetvizsgálatok megtörténte, a balesetvizsgálatoknál tanúsított állásfoglalásra és magatartására, a bírságolás mértékére és indokoltságára, a munkaidő helyes kihasználására, a délutáni, éjjeli és vasárnapi szemlékre, stb.

Ezt az alkalmat fel kell használni a körzeti bányaműszaki felügyelők szakmai színvonalának emelésére és az észlelt hibák kiküszöbölésére, - továbbá arra, hogy a körzeti felügyelők ismerik-e az illető üzemre a kerületi bányaműszaki felügyelőség által kiadott rendelkezéseket és azok végrehajtását ellenőrzik-e.

A végzett munkáról és tapasztalatokról a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője részére rövid jelentés készítendő, amelyet a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője bizalmas irattárában egyénenként összegyűjteni tartozik...”

²⁵ 471.187/1953. (NIM. É. 19.) NIM. sz. utasítás a kerületi bányaműszaki felügyelőségekről

1/1956.
Előadás: Sopor I.

Szám: Vélemény: 46
Hivatkozási sz.: 2/1956.sz.

Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
Kelemen Gábor elvtárs

B u d a p e s t .

Fenti számú utasításra a miskolci Ker.Bányaműszaki Felügyelőség az alábbiakban adja meg véleményét dr.Osváth Béla főmérnökről:

- ad./1.Mint területi főmérnök koránál fogva nem tud olyan aktív munkát kifejtteni,mint azt a terület megkívánna.Hivatali munkáját,-ügyintézését- pontosan és lelkiismeretesen elvégzi.
- ad./2.1955.IV.negyedévben az alábbi külszolgálatai voltak:19 szénbányászati,6 kőbányászati ellenőrzés,3 balesetkivizsgálás,2 robbanóanyag raktár engedélyezés,1 légvezetés ellenőrzés,4 vizsgáztatás,3 bírósági tárgyalás,4 tervtárgyalás,összesen 42 nap és 5 nap fizetett szabadság.A heti 3-4 nap külszolgálati rendszerezésen megvan.
- ad./3.Koránál fogva a földalatti bányajárása bizonytalan.Egészségi állapota kifogástalan.Külszíni ellenőrzések alkalmával munkáját jól ellátja,csupán a földalatti csökkentett világításnál rosszak a látási viszonyai,és olyan munkahelyeken,ahol vékonytalan művelések vannak és a járás nagyobb mozgékonyt igényel,oda nem tud bemenni.
- ad./4.Tekintélye koránál fogva megvan,nert ezen a területen évtizedek óta dolgozik,és úgy a műszaki,mint a fizikai munkavállalók tiszteletben tartják.
- ad./5.Mint területi főmérnök a szénbányászatban már koránál fogva nem tud olyan aktívan fellépni,nem azért mintha nem akarna,hanem a kritikus helyeket nem tudja felülvizsgálni.A szénbányászatban a munkahelyek állandóan változnak és a körülmények egyik helyen könnyebbek,a másik helyen nehezebbek és így a körzeti felügyelőknek nem tud olyan hathatós segítséget adni,mint azt tőle elvárják.
- A külszíni / érc,ásvány és kőbányászatban/ műveléseknél,engedélyezéseknél munkáját jól ellátja,ugyanúgy a hivatali munkákat is.

Fenti véleménnyel a Párt és Szakszervezet is egyetért.

Miskolc,1956.január 10-én.

Palkovics István

Osváth Béla

[Handwritten mark]

15. ábra

Dr. Osváth Béla munkájának értékelése 1956-ból

1957-ben az OBF a Nehézipari Minisztériummal együtt kezdte meg az új magyar bányatörvény előkészítési munkálatait, amelybe a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségről Dr. Kiss László is bekapcsolódott, oly módon, hogy 1959-től egészen az 1961. május 1-i OBF-re történt áthelyezéséig állandó jelleggel Budapestre volt delegálva. Az új bányatörvény 1960. évi III. törvényként 1961. július 1.-én lépett hatályba, a törvény végrehajtását pedig a 9/1961. (III. 30.) Korm. sz. rendelet szabályozta. A bányatörvény részletesen szabályozta a bányahatóság szervezetét és hatáskörét.

A szervezeti változásoknak megfelelően ugyanakkor gyakran változtak az illetékességi területek: a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékességi területe kezdetben Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyék, valamint Heves megye egri, hevesi és füzesabonyi járásának közigazgatási területére terjedt ki, később a Heves megyei terület a salgótarjáni Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékességébe került²⁶.

Az 1960. évi III. törvényről elmondható, hogy ez volt az első kifejezetten magyar, a bányászatot szabályozó és e téren teljes körű jogszabály. A Miksa-féle Bányarendtartást, illetve az 1854. évi Osztrák Általános Bányatörvényt ugyanis nem tekintették a magyar jogforrási rendszer önálló részének, amit az is bizonyít, hogy a Corpus Iuris Hungarici²⁷ korabeli kiadásai nem is tartalmazták ezeket a jogszabályokat.

A 60-as években a hivatal létszáma viszonylagosan állandó volt, de belső megoszlásában folyamatos változás volt tapasztalható, ugyanis amíg 1960-ban a körzeti bányaműszaki felügyelők a létszám mintegy 55 %-át (12 fő) képviselték, addig ez az arány az évtized végére 25 %-ra (7 fő csökkent). Ezzel egyidejűleg jelentősen nőtt a felsőfokú végzettségűek létszámaránya.

1962. márciusától 1983. szeptemberéig a Hivatal vezetését Papp Károly okl. bányamérnök látta el.

1970-től a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek hatáskörébe került a gázelosztó vezetékek létesítésének és üzemeltetésének felügyelete is és ebben az időben érte el a hivatal a legnagyobb létszámot is (1971-ben 28 fő). A gázelosztó vezetékek felügyeletével kapcsolatos feladatok fontosságát és volumenét bizonyítja, hogy az e tárgykörbe tartozó iratok 1970. július 1. - 1994. december 31. közötti időszakban önálló iktatási és irattározási rendszerben kerültek elintézésre.

A 60-as évek végén és a 70-es években a hivatali épületben is jelentős átalakításokra került sor: 1969-ben megszüntetésre került a régi hivatali utcafronti bejárat, 1970-ben a cserépkályhás fűtés helyett korszerű gázkonvektoros fűtési rendszer került kialakításra, 1975-ben jelentős átalakításra és felújításra került sor, amely a hivatali célt szolgáló helyiségek egyes lakások rovasára történő bővítésén túlmenően, kiterjedt a tetőszerkezet felújítására (új pala burkolat), az előregedett víz- és csatorna, valamint az elektromos hálózatszerelésére és a külső homlokzat felújítására egyaránt. Ezt követően már csak a 90-es években történtek az épülettel kapcsolatban jelentősebb beruházások (a palaburkolat cseréptető cserélése, illetve a fsz. 2. szám alatti lakás irodai célokra történő átalakítása).

1969-ben újabb szervezeti változás történt a bányahatóság életében, 1969. március 15.-től megkezdte működését a szolnoki Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség.

²⁶ Az illetékességi területek változásai a 625400/1951. BEM. sz. utasítás, az 593/1958. OBF. sz. az 1/1969. (NIM. É. 7.) OBF. sz. és az azt módosító 12/1970. (NIM. É. 20.) OBF, 2/1978. (NIM. É. 23.) OBF, 6/1982. (Ip. K. 13.) OBF, 5/1987. (Bh. É. 2.) OBF, 2/1988. (Bh. É. 3.) OBF. utasítások, valamint a 63/1990. (III. 27.) MT. rendelet, illetve a 19/1994. (VIII.5.) IKM és a 43/1995. (IX.8.) IKM rendeletek alapján követhetők nyomon.

²⁷ Corpus Iuris Hungarici: a hatályos magyar törvények gyűjteménye, illetve a teljes magyar törvénytár korabeli megnevezése

I.

A hivatali munkáról általában

A kerülethez két szénbányászati tröszt, a Rudabányai Vasércbánya Vállalat, az Aknamélyítő Tröszt borsodi körzetvezetősége, két ásványbánya vállalat, két ércbányászati feltáró Üzem, téglagyári agyagbányák, a Miskolci Északmagyarországi Földtani Kutató-Furó Vállalat üzemel, és több, mint 180 kőbánya Üzem tartozik. Tevékenységünk a 41/1955. M.T. rendelet alapján kiterjed Borsod-Abaúj-Zemplén, egyharmad részben Heves és kisebb jelentőségű kőbányaüzemek esetében Szabolcs-Szatmár megye területére.

A Felügyelőség 18 fő műszaki, két fő adminisztratív és két fő kisegítő létszámból tevődik össze. A 18 fő műszakiból 12 fő körzeti bányaműszaki felügyelő végzi a felelősségteljes feladata szerinti munkáját, a percsesi, lyukói, búkkaljai, edelényi, rudolftelepi, ormosi, kurityáni, barcikai, somsályi, farkaslyuki, királyi és egercsehi-i körzetekben. A műszaki létszámból egy főmérnök beosztású dolgozó a bányatörvény készítésével van megbízva, ezért állandó kiküldetésben Budapesten teljesít szolgálatot.

1959. évben 3434 ügyiratot iktattunk és intéztünk el. Ezen számon belül a következő főbb tevékenységünket kell megemlíteni. Mind a két szénbányászati trösztnél elkészítettük a bányahatárhátrózatokat és kiadtuk a bányahatár-okmányokat. Az érc- és vegyesásványbányászatban elvégeztük a bányahatár-tárgyalásokat, a határhátrózat kiadását azonban gátolja az a tény, hogy a megkutatottságot fogra vonatkozó nyilatkozatot még a mai napig sem küldte el a Földtani Főigazgatóság. Minden hónapban egy nagy komplex szemlét tartottunk. Ezeket a szemléket megvizsgáltuk a bányászati üzemek összes nyitott vágathosszait, minden munkahelyet. A szemlék úgy a Borsodi, mint az Ózvidéki Szénbányászati Trösztnél a kérdéses alkalmakkor üzemegységi szinten voltak megtartva. Ez azt eredményezte, hogy a terület részéről minimálisan egyszer minden üzemet és munkahelyet leellenőriztünk. Az ellenőrzéseinken igen nagy súlyt helyeztünk ebben az esztendőben a légellátottság vizsgálatára, a szellőztetési rendszer bírálatára, a szakmai terv betartására, a térképek helyességének ellenőrzésére, a bányahatáron belül való művelésre, a MTE-ok meglétségére és az aszerint végzett munkák ellenőrzésére. Igyekeztünk az ellenőrzések alkalmával a technológiai fegyver megsemmisítése érdekében az üzemeknek maximális segítséget adni. Több üzemnél volt az 1863/1957. számú utasítás szerinti védőpillérelátfújás engedélyezése. Ezek közül a leglényegesebb a Borsodnádasd szénmezőjében lévő egyes műtárgyak védőpillér lefújása ügyében lefolytatott eljárásunk. Sajnos, ebben az esztendőben terhelt a hivatali munkánkat az év folyamán történt 18 halálos balesetnek a vizsgálata. Elvégeztük a lyukói skyp-akna, a perkupai függőleges akna és a rudabányai vakakna engedélyezésével kapcsolatos munkákat, amiknek alapján a használati engedélyek kiadást nyertek. Az OEP segítségével rendeztük a szállítógépek és szivattyúk automatizálásának problémáját és ezen gépek engedélyezését a megadott szempontok szerint folyamatosan végeztük. Résztvettünk minden beruházási munka átvételén, a trösztök és vállalatok munkavédelmi értekezletein, a szakszervezet nyilvános sajtószentpéteri elnökségi ülésén, résztvettünk a szakmai tervek tárgyalásán.

16. ábra

Egy lap a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség 1959. évi jelentéséből

A hivatali székház és a hozzátartozó udvar használatával kapcsolatban a 70-es évektől kezdődően új probléma jelentkezett: a hivatali udvarra, illetve onnan az utcára gépjárművel történő be- és kiállítások során a Villamosipari Technikum udvarának kényeszerű igénybevétele. Ebben az időben ugyanis már elég nagy forgalomról volt szó, hiszen több hivatali gépkocsi és motorkerékpár mellett, a magángépkocsi használat is jelentősen megnövekedett. A probléma kialakulása azonban sokkal régebbi keletű, egészen a hivatali székház építéséig vezethető vissza.

Egyes ügyiratkezeléssel kapcsolatos kérdések
rendezése

1./ Határidős ügyiratok nyilvántartása és kezelése

a./ Minden saját ügyiratot, amelyben határidőt szabunk, nyilvántartásba kell vétetni. A nyilvántartásban szerepelni kell az ügyirat számának, tárgyának, a határidőnek, az elintézés idejének és az ügyintéző nevének.

Nyilvántartásba kell venni az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség felé adandó jelentések, vagy egyéb ügyiratok határidejét is. Szemlék és vizsgálatok jegyzőkönyvének határidejét nem kell nyilvántartásba vétetni, csak abban az esetben, ha különösen fontos intézkedést tartalmaz.

A nyilvántartásba vételről az ügyintézőknek kell intézkedni az iroda felé.

b./ Az iroda a határidőket nyilvántartásba veszi és azok lejártá előtt figyelmezteti az ügyintézőket a szükséges intézkedés megtételére.

c./ A beérkező határidős ügyiratoknál az ügyintézőnek kell intézkedni az iroda felé az ügyirat nyilvántartásból való törlésére.

2./ A jóváhagyásra beterjesztendő terveket, technológiákat úgy kell az üzemektől kérni, hogy azok lehetőleg össze legyenek fűzve és elől egy részletes tartalomjegyzékkel vagy tervjegyzékkel el legyenek látva. A jóváhagyási záradékot ezen tervek első oldalára a tervjegyzék vagy a tartalomjegyzék záradékaként kell elhelyezni.

A technológiai előírásokat csak összefűzött állapotban lehet jóváhagyni, illetve záradékkal ellátni.

17. ábra
OBF. utasítás a határidők betartására 1963-ból

Eredetileg a székházépület elhelyezésére 575 négyszögöles telek megvásárlására került sor 1923-ban és az építéshatóság egyik alapvető előírása volt a vevő felé, „hogy a Soltész Nagy Kálmán utcai homlokzat vonalat egész hosszában tartozik beépíteni”. Az 1926. december 22.-én kötött végleges adásvételi szerződésből tudjuk ugyanakkor, hogy „Vevő ezen kötelezettségétől eltérően nem építette be a Soltész Nagy Kálmán u. homlokzat vonalat és ennek folytán az épület déli határvonalán túl fekvő összesen 129 négyszögöl terjedelmű területre vonatkozólag ... felek kölcsönösen elállottak ennek eladása, illetve megvételétől”.

Amennyiben az ingatlan teljes utcafronti homlokzatvonalára beépítést nyert volna és a beépítés egy utcai kaput is magában foglalt volna, úgy a szomszédos területen a Villamosipari Technikum későbbi megépítése nem eredményezte volna a vázolt közlekedési problémákat. A közlekedési problémák megszüntetésére 1973-ban komoly tárgyalás is történt az érintettek, valamint a Városi Tanács Építési Osztálya részvételével. Ennek során megállapodás történt arról, hogy a malom rekonstrukciója során, elsősorban annak területét igénybevéve ún. szervízutat létesítenek a Zsolcai kapu irányából egészen a Villamosipari Technikum udvaráig.

ORSZÁGOS BÁNYAMŰSZAKI FŐFELÜGYELŐSÉG

BUDAPEST V. MARKÓ U. 16

Telefon: 315-522

1113/1969.

Dr. Stefkovits/Ké

Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség

M i s k o l c

Tárgy: 5 napos munkahét alkalmazása.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség átiratára a Munkaügyi Minisztérium és a Szakszervezetek Országos Tanácsa - a Gazdasági Bizottságnak az 5 napos munkahét alkalmazásáról hozott 10123/1969. sz. határozata alapján - hozzájárult ahhoz, hogy a kerületi bányaműszaki felügyelőségeknél 48 órás munkaidő mellett kéthetenként szabad szombatot tartsanak.

A Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség vezetője fentieknek megfelelően a KBF munkaidő rendjét köteles megállapítani az alábbiak figyelembevételével:

A KBF kéthetenkénti szabad szombat beállítása zömmel a bányavállalatok 5 napos munkahét beosztására tekintettel történjen. A körzeti bányaműszaki felügyelők szabad szombatja a területi beosztásuk szerinti üzemek szabad szombatjához igazodjék.

A fentieknek megfelelő új munkaidő beosztás f.é. június hó 1. napján lép érvénybe. A KBF vezetője a felügyelőség munkaidő rendjéről május 31-ig az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőséget tájékoztassa.

Budapest, 1969. május 24.

/Kréffly Gábor/
elnök-helyettes

18. ábra
Az ötnapos munkahét bevezetése 1969-ben

Ez az elgondolás megoldotta volna a máig fennálló közlekedési problémákat, de sajnos a tényleges kivitelezésre nem került sor.

1983. szeptemberétől 1991. december végéig a Hivatal vezetője Balázs Aladár okl. bányamérnök volt, akit 1992. szeptemberéig megbízott hivatalvezetőként Nemes Zoltán okl. bányamérnök váltott fel tisztségében.

1989-ben a salgótarjáni Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség beolvadt a miskolci hivatalba és a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékességi területéhez került Heves megye, valamint a Nógrádi Szénbányák Vállalat. A Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek száma tehát 6-ra csökkent: Budapest, Miskolc, Szolnok, Tatabánya, Veszprém és Pécs székhellyel.

1993. június 12.-től a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény hatálybalépésével a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek visszanyerték a Bányakapitányság elnevezést. A Bányakapitányságok illetékességi területének megosztását a 19/1994. (VIII. 5.) IKM rendelet, az ezt módosító 43/1995. (IX. 8.) IKM rendelet, majd a 48/1997. (IX. 10.) IKIM rendelet szabályozta.

A jogszabály szerint a Budapesti Bányakapitányság megszüntetésével a Miskolci Bányakapitányság illetékességébe került Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén a szilárdásvány bányászat és a gázszolgáltatás felügyeletén kívül a szénhidrogén bányászat és földalatti tárolás, valamint a szénhidrogén szállítóvezetékek felügyelete is.

Ettől az időszaktól kezdve - a Commodore 64 típusú számítógépekkel az 1980-as végétől folytatott kísérleteket nem számítva - informatikai téren is jelentős változások történtek a hivatalon belül. 1993-ban került sor az első PC számítógépek megvásárlására és 1994-től, elsőként a bányahatóságon belül az iktatás már kizárólag számítógépen történt. Ma már elmondhatjuk, hogy - a belső számítógépes hálózat felhasználásával - valamennyi hatósági nyilvántartást számítógépen vezetünk és a nyilvántartások egy részébe már nem csak az új adatok kerülnek rögzítésre, hanem megkezdjük az irattár adatainak visszamenőleges számítógépes feldolgozását is.

A Miskolci Bányakapitányság jelenlegi létszáma 22 fő, melyből 19 fő köztisztviselő, 1 fő ügykezelő és 2 fő fizikai alkalmazott. A Bányakapitányság dolgozóinak átlagéletkora 46,7 év, a bányahatósági munkában eltöltött idő pedig átlagosan eléri a 13 évet.

A Bányakapitányság székhelye:	3527. Miskolc, Soltész Nagy Kálmán u. 5.
Levelezési címe:	3501. Miskolc, Pf. 31.
Telefonszámai:	46/509-409; 46/509-690; 46/509-691
Telefax-szám:	46/509-410
E-mail címe:	mbk@mbh.hu

Engedély kérés.

BM.Városi-Járési Rendőrkapitányság
Tóth Tibor r. alezredes elvtárs
részére! M i s k o l c .
Rudas László u.

470/1971.
Papp K/CsR.
-

Kedves Tóth Elvtárs!

A miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség párt és szakszervezeti vezetősége a hivatal helyiségében /Miskolc, Kun Béla u.5.sz./ f. hó 20-án ismerkedési estet tart a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség dolgozói részére.

Kerületünk nemcsak Borsod-megyére, hanem Szabolcs-Szatmár, Hajdu-Bihar-megyékre is kiterjed. Körzeti felügyelőink vidéken laknak. Közel tíz éve volt ehhez hasonló találkozó. A február 20-i találkozót a párt és szak-szervezetünk dolgozóiink kérésére hagyta jóvá.

Kérem alezredes Elvtársat, hogy 1971.február hó 20-án 6 órától reggel 5 óráig szíveskedjen engedélyezni a székházunkban tartandó összejövetelt.

M i s k o l c , 1971. február hó 19.-én.

Elvtársi üdvözléssel:

/ Papp Károly /
a miskolci bányaműszaki felügyelőség vezetője.

19. ábra
Ismerkedési est engedély kérése 1971-ből

Befejezésül érdemes néhány statisztikai adatot is rögzíteni a hivatal létszámhelyzetének alakulásáról az elmúlt kilenc évtizedben.

A kezdeti időszakban 1911. - 1915. között a hivatal létszáma 3 fő volt, amely előbb 1916. - 1917. években 5 főre növekedett, majd a következő évtől érte el az 1945.-ig jellemző 6-7 fős állományt. Az 1945. előtti átlaglétszám emiatt 6 fős állománynak adódik.

A háború utáni időszakot a hivatal 5 fős létszámmal kezdte meg és ez a szám volt jellemző egészen 1951.-ig. A körzeti bányarendészeti ellenőri, majd körzeti bányaműszaki felügyelői státuszok betöltésével 1952-től a létszám ugrásszerűen megnövekedett és 1954.-re elérte a 21

főt, amely egészen 1961-ig jellemezte a hivatal állományi létszámát. 1961-től 1970-ig a 22-23 fős állományi létszám volt jellemző, amely azután - többek között a gázelosztó vezetékek feletti hatósági felügyeleti jogkör hivatalhoz telepítésével - 26-28 főre emelkedett. Ez az állományi létszám egészen 1982.-ig megmaradt, majd 1992-re fokozatosan 16 főre csökkent. E relatív mélypontról növekedett meg azután a hivatal állományi létszáma újra a ma is engedélyezett 22 főre.

Az 1945.-től napjainkig terjedő időszak átlagos létszáma így 21 fős állományban határozható meg.

Úgy gondoljuk, hogy a hivatal működését nem is a létszámhelyzet alakulása reprezentálja leginkább, hanem az állandóság. Erre a munkahelyre ugyanis sohasem volt jellemző az állandó fluktuáció, amit a II. sz. függelék adatai is igazolnak. Önmagáért beszél, hogy a 90 év alatt - figyelembe véve a fenti átlagos állományi létszámot - a Miskolci Bányakapitányságon és jogelődjeinél mindössze 123-an dolgoztak: az 1945. előtti időszakban mindössze 14-en, míg 1945. után, beleértve azt a 3 főt, aki mindkét időszakban állományban volt, összesen 112-en. Mindez pedig azt jelenti, hogy 1945 előtt az átlagos szolgálati időt 15 évben, 1945 után pedig 11 évben lehet meghatározni.

Nem szabad elfeledkeznünk azonban arról sem, hogy gyakori eset volt a bányahatóság egyes szervei közötti áthelyezés, tehát a tényleges bányahatósági szolgálati idő többek esetében lényegesen hosszabb a II. függelékben feltüntetett időtartamnál.

Példaképpen az alábbiakban említünk meg - a teljesség igénye nélkül - néhány ezzel kapcsolatos adatot.

- A Miskolci Bányabiztosság létrehozása óta Miskolcon dolgozó Dr. Sasi Nagy Imrét 1924-be helyezték át a Pécsi Bányakapitánysághoz;
- Dr. Erpf Ede m. kir. bányahatósági tanácsos a „91.026/1930. XVI. Főo. sz. Püm. rendelettel a budapesti m. kir. bányakapitánysághoz helyezettett át” és csak 1939-ben tért vissza Miskolcra;
- Gallow Piroska díjnoknő a „98.949/1932. Főo. sz. Püm. rendelettel a budapesti m. kir. bányakapitánysághoz helyezettett át”;
- Dr. Laczfalvi Ferenc bányahatósági tanácsost 1938-ban helyezték át a Salgótarjáni Bányakapitánysághoz;
- Dr. Rihmer László m. kir. bh. titkár 1938-ban Salgótarjából került áthelyezéssel Miskolcra, majd 1941-ben ugyancsak áthelyezéssel távozott Pécsre.

Természetesen 1945 után is többen távoztak áthelyezéssel, elsősorban az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőséghez. E névsorból talán elegendő Bodrogi Jenő, Csomós Imre, Ihász Sándor vagy Nemes Zoltán nevét megemlítenünk.

Előfordultak ugyanakkor más szervekhez történő áthelyezések is, melyek közül a minisztériumokhoz történő áthelyezések érdemelnek említést. E körből kell említeni Dr. Székely Pált, aki 1944-ben, majd Dr. Osváth Bélát, aki 1945-ben áthelyezéssel került az Ipari Minisztériumhoz.

Végül, de nem utolsósorban itt van annak is helye, hogy megemlékezzünk azokról a tiszteletreméltó kollégáinkról, akik a leghosszabb szolgálati időt teljesítették pályafutásuk során a bányahatóság miskolci szervezeténél, hiszen ők azok, akik leginkább hozzájárultak a hivatal arculatának meghatározásához.

ORSZÁGOS Bányaműszaki Főfelügyelőség
BUDAPEST V., MARKÓ U. 16.
Telefon : 315-522, 315-728

2678/1977.

Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség

MISKOLC

Tárgy: 1977/3. sz. célfeladat.

Tárgyi ügyben "Az 1977/3. sz. célfeladat elvégzéséhez alkalmazható elemzési módszer egy változata" /kelt f.é. aug. 8-án/ című összeállításban, majd aug. 10-i kelettel az "1977/3. sz. kötelező célfeladat módszertanának részleges módosítása" tárgyú levélben, végül "Üzemek, üzemcsoportok baleseti helyzetének részletes elemzése /1977/3. sz. célfeladat módszertanához/" /kelt szept. 14-én/ című összeállításban eligazításokat adtam. Az elemzési módszer egy változata /aug. 8./ c. összeállítás 8. oldalán a "4. Kijelölés részletes üzemi elemzésre" c. fejezet szerint /1.: 9. oldal/ a csoportosítás alapján "táblázatba kell felsorolni azokat az üzemeket, amelyek az 1976. évi 60 %-os vállalati termelési szintig terjedően - baleseti gyakoriságuk miatt - részletes üzemi elemzésre kerülnek." "A célfeladat keretében készült teljes vállalatokra vonatkozó idősorok és sorrend összeállítások 1-1 példányát, valamint az 5. sz. minta szerinti táblázatot - elkészültük után - az OBF elnökének címetten meg kell küldeni."

A teljes vállalatokra vonatkozó /üzemi részletezésű/ idősorok és sorrend összeállítások az OBF-hez f.é. október 30-ig nem érkeztek. Valószínűsíthető, hogy ez a tény a célfeladati munka elhúzódnak, időigényességének következménye.

A célfeladat - ismeretes - arra irányul, hogy a f. é. november 30-ig esedékes részletes elemzés alapján, az elemzés során feltárt ismeretekre támaszkodva a KBF f. é. december 10-ig a felügyelt vállalatoknak /üzemeknek/ konkrét szempontokat adjon az 1978. évi műszaki üzemi terv részét alkotó biztonsági terv elkészítéséhez.

Ezen cél és a határidő ismeretében - a munka jelenlegi stádiumától, illetőleg a még elvégzendő elemzési feladatok időigényétől függően - hivatalvezetői mérlegelés /helyzetfelmérés/ alapján kérheti, hogy

- vagy a részletes üzemi elemzésre kijelölt üzemek összes termelésének részaránya a vállalati termelésben az előírt 60 % helyett 45-50 % legyen,

20. ábra
Célfeladat kitűzés 1977-ből

KBF MISKOLC, 1980. éV.

MUNKATERV NAPTÁR.

FELADAT	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
MBF. hiv. vez. ért.					13.							9.
THV										6-31.		
Országos cél- ellenőrzés				15-17	20-23							
DBF. váratián ellenőrzés					26, 27, 28				22, 23, 24			
DBF. konzultáció			Rákonyi KGO- 20		Bonyás 20 13					19. Okt. 21		
Belföldi rap csere						SZOT. MKI. 40.					veszp. KBF 11-12	
KBF. niv. ért.	4	5	5	3	5	4	4	5	5	3	5	4
KBF. csop. vez. ért.	19	22	15	12	10	21	19	16	13	11	22	20
KBF. kompl. ell.	Miskolc, B 28, 29, 30	Pálmaki B 11, 12, 13	TIGAZ 12, 13, 14	DEA' Hegy 20, 21, 22, 23, 24	Bükkszent 7, 8, 9	Északke 16, 17, 18	Ormosi B 7, 8, 9	HCM 11, 12	Hákkölygi B 8, 9, 10	-	Szlovák B 17, 18, 19	Farkas B 1, 2, 3
KBF. váratián ellenőrzés	7, 8									27, 28		
Reiső ellenőrzés			27, 28, 29				1, 2, 3		25, 26, 27			22, 23, 24
Tervtárgyalás		BSZ, 25, 26 ESZAKKO 29	Hegyköz 27, 28, 29									

21. ábra
Éves eseménynaptár 1980-ból

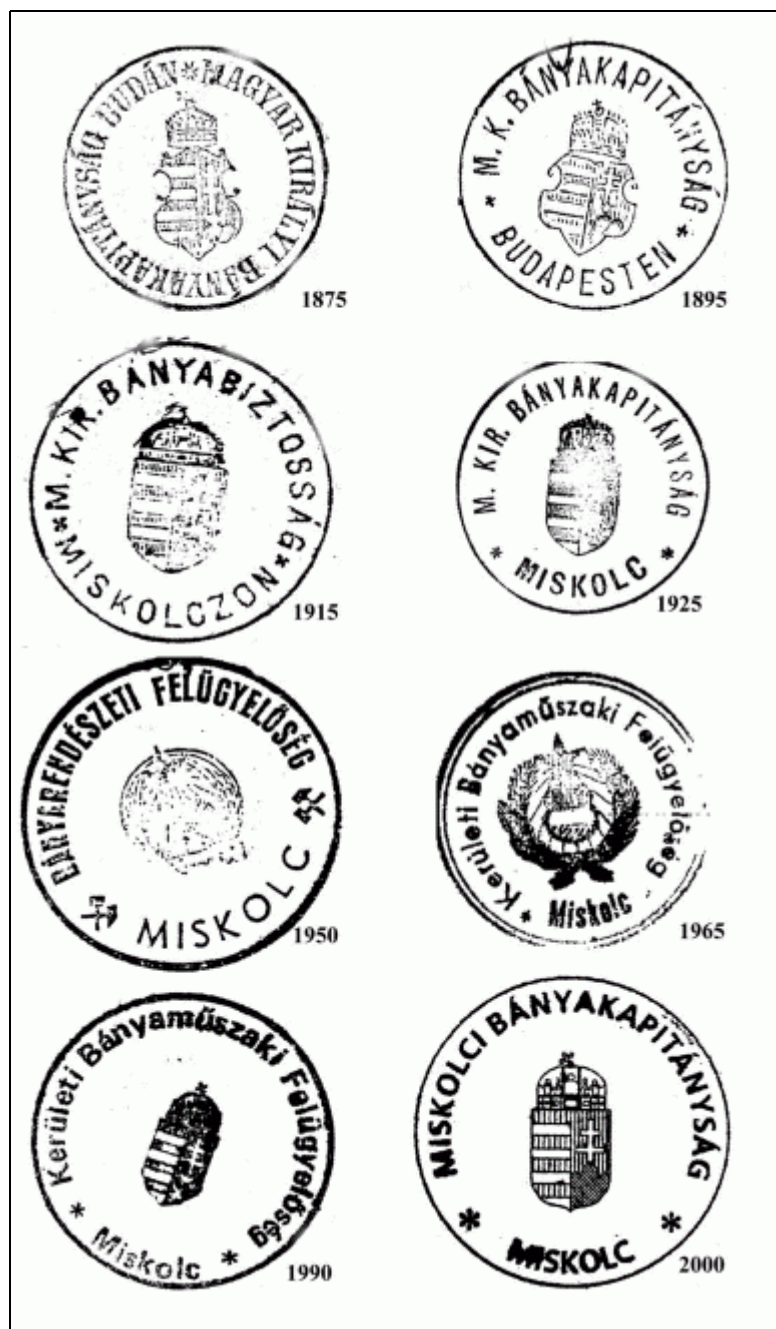
A Miskolcon a bányahatóságnál leghosszabb időt eltöltő első 10 kolléga sorrendje a következő:

Dr. Erpf Ede	36 év szolgálati idővel
Csajka Béla	34 év szolgálati idővel
Hauszknecht József	több mint 31 év szolgálati idővel
Dr. Hermanné Zsilinszky Eleonóra	31 év szolgálati idővel
Dr. Huszthy Géza	31 év szolgálati idővel
Soltész János	29 év szolgálati idővel
Kovács Tibor	28 év szolgálati idővel
Balázs Aladár	28 év szolgálati idővel
Gallow Károly	26 év szolgálati idővel és
Farkas Gyula	több mint 25 év szolgálati idővel

I. sz. függelék

A Miskolci Bányakapitányság, illetve jogelődjeinek vezetői

Gallow Károly	1911. november 1. - 1922. augusztus 31. között a Miskolci M. Kir. Bányabiztosságon főbányabiztos, 1922. szeptember 1. - 1937. december 31. között a Miskolci M. Kir. Bányakapitányságon bányakapitány;
Dr. Huszthy Géza	1938. január 1. - 1947. február 28. között a Miskolci M. Kir. Bányakapitányságon bányakapitány;
Dr. Erpf Ede	1947. március 1. - 1947. október 31. között a Magyar Bányakapitányságon bányakapitány;
Dr. Osváth Béla	1947. november 1.-től - 1949. november 22. között a Magyar Bányakapitányságon bányakapitány;
Romhányi Flórián	1949. november 23. - 1951. december 31. között a miskolci Bányarendészeti Kirendeltség vezetője;
Seper István	1952. február 1. - 1962. március 18. között a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség hivatalvezetője;
Papp Károly	1962. március 19. - 1983. augusztus 31. között a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség hivatalvezetője;
Balázs Aladár	1983. szeptember 1. - 1991. december 31. között a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség hivatalvezetője;
Nemes Zoltán	1992. január 1. - 1992. augusztus 31. között a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség megbízott hivatalvezetője
Dr. Izsó István	1992. szeptember 7.-től hivatalvezető, 1993. szeptember 1.-től bányakapitány

23. ábra
Különböző korok bányahatósági pecsétjei

II. sz. függelék

A Miskolci Bányakapitányság, illetve jogelődjeinek dolgozói

1.	Aleva János	1978. 08. 01. - 1988. 08. 31.
2.	Balázs Aladár	1965. 02. 01. - 1991. 12. 30.
3.	Balla László dr.	1973. 12. 16. - 1977. 12. 31.
4.	Balogh Emil	1956. 05. 01. - 1956. 10. 31.
5.	Balogh Sándorné	1987. 12. 01.-től
6.	Barabás László dr.	1994. 11. 01. - 1994. 12. 31.
7.	Barancsi Péter	1995. 07. 01.-től
8.	Barkai János	1954. 01. 01. - 1961. 08. 31.
9.	Barta József	1954. 04. 01. - 1973. 03. 31.
10.	Bárdos László	1969. 11. 16. - 1976. 09. 15.
11.	Bencze Gyula	1961. 03. 01. - meghalt 1965. 08. 24.
12.	Bíró József	1964. 01. 01. - 1978. 12. 31.
13.	Bodrogi Jenő dr.	1963. 04. 16. - 1977. 11. 15.
14.	Bogdányi Csabáné	1990. 02. 01. - 2000. 02. 29.
15.	Borsodi Károly	1975. 12. 18. - 1976. 04. 01.
16.	Burkovics István	1953. 08. 01. - 1961. 07. 31.
17.	Csajka Béla	1958. 01. 13. - 1991. 11. 30.
18.	Cserny József	1952. 01. 01. - 1971. 05. 31.
19.	Csesztvény Béla	1990. 01. 01. - 1990. 07. 31.
20.	Csík Rózsa	1964. 09. 13. - 1987. 04. 30.
21.	Csohány Ambrus	1922. 10. 20. - 1931. 10. 31.
22.	Csomor Jánosné	1983. 10. 01. - 1992. 10. 15.
23.	Csomós Imre	1969. 01. 01. - 1975. 11. 30.
24.	Csongrádi István	1952. 04. 10. - 1962. 08. 31.
25.	Csörsz Gyula	1970. 10. 01. - 1971. 11. 30.
26.	Dányi Attila	1977. 04. 16. - 1979. 12. 17.
27.	Demeter Tibor	1961. 10. 01. - 1965. 02. 01.
28.	Dubóczki Gábor	1961. 04. 01. - 1977. 08. 07.
29.	Erdey Anna	1918. 11. 01. - 1919. 07. 31.
30.	Erpf Ede dr.	1918. 07. 01. - 1930. 03. 31. és 1939. 01. 01. - 1956. 08. 31.
31.	Farkas Gyula	1976. 04. 01.-től
32.	Fábián Lajos	1948. 02. 01. - 1950. 06. 30.
33.	Fábián Vilmos	1917. 01. 01. - 1932. 12. 31.
34.	Galgóczy Gyula	1953. 02. 01. - 1956. 03. 01.
35.	Gallow Károly	1911. 11. 01. - 1937. 12. 31.
36.	Gallow Piroska	1918. 06. 01. - 1932. 07. 31.
37.	Glevitzky István	1979. 12. 16. - 1984. 01. 31.
38.	Gubán Sándor	1956. 09. 01. - 1961. 03. 01.
39.	Gyarmati Györgyné	1961. 01. 01. - 1964. 09. 15.
40.	Hamza Jenő	1990. 01. 01. - 1992. 02. 28.
41.	Harsányi Éva	1977. 08. 01. - 1978. 05. 31.
42.	Hauszknecht József	1970. 08. 01.-től

43.	Hermann Imréné dr. sz. Zsilinszky Eleonóra	1945. 09. 26. - 1976. 01. 31.
44.	Hornyák Józsefné	1971. 01. 16. - 1992. 11. 05.
45.	Horváth István	1981. 04. 01. - 1984. 07. 31.
46.	Horváth József	1993. 02. 01.-től
47.	Hosszú Andrásné	1962. 01. 17. - 1962. 12. 31.
48.	Husztly Géza dr.	1916. 07. 01. - 1947. 02. 28.
49.	Ihász Sándor	1961. 05. 01. - 1962. 11. 30.
50.	Igó László	1953. 08. 01. - 1978. 11. 30.
51.	Izsó István dr.	1987. 12. 15.-től
52.	Jantal Antalné	1985. 04. 01. - 1987. 11. 30.
53.	Jávör Géza	1992. 09. 15. - 1993. 03. 14.
54.	Kasó Attila	1992. 11. 01.-től
55.	Kecskeméti József	1993. 02. 01.-től
56.	Kiss László dr.	1951. 01. 01. - 1961. 04. 30.
57.	Konyha Béla	1976. 11. 01. - 1989. 09. 30.
58.	Kovács Lőrinc	1963. 01. 01. - 1981. 10. 31.
59.	Kovács Tibor	1956. 03. 01. - 1983. 12. 31.
60.	Kóhalmi István	1963. 07. 01. - meghalt 1968. 10. 28.
61.	Körmendi Anna	1933. 02. 01. - 1944. 10. 31.
62.	Kristóf Péter	1995. 11. 01.-től
63.	Krives Sámuel	1957. 03. 01. - 1957. 12. 31.
64.	Kuris Károly	1996. 10. 01.-től
65.	Laczfalvi Ferenc dr.	1935. 07. 09. - 1938. 02. 15.
66.	Lakatos Sándor	1953. 08. 01. - 1962. 12. 31.
67.	Lamos Jenő	2001. 03. 01.-től
68.	Lebó Györgyi	1997. 05. 15.-től
69.	Madarász Istvánné	1977. 09. 01. - 1978. 05. 31.
70.	Makalicza János	1953. 01. 01. - 1953. 10. 31.
71.	Márton Károly	1954. 01. 01. - 1960. 09. 30.
72.	Mogyorósy Ferenc	1970. 06. 01. - 1995. 01. 31.
73.	Nagy István	1959. 06. 01. - 1981. 03. 31.
74.	Nemes Zoltán	1969. 02. 01. - 1992. 08. 31.
75.	Novotny Csongor	1983. 01. 01.-től
76.	Odermarszky Etelka	1975. 08. 01. - 1989. 12. 28.
77.	Osváth Béla dr.	1938. 09. 01. - 1945. 05. 01. és 1948. 03. 01. - 1956. 12. 15.
78.	Palkovics Flórián	1954. 01. 01. - 1964. 12. 31.
79.	Papkalára Béla	1954. 01. 01. - 1976. 10. 31.
80.	Papp Béla	1979. 01. 01. - 1987. 10. 15.
81.	Papp Imréné	1966. 11. 01. - 1977. 08. 31.
82.	Papp Károly	1962. 03. 17. - 1983. 12. 31.
83.	Pataki Vilmos	1965. 10. 16. - 1971. 12. 31.
84.	Perger Jolán	1952. 01. 01. - 1952. 10. 15.
85.	Piszárszki Pál	1911. 11. 01. - 1916. 06. 25.
86.	Piszárszki Pálné	1916. 03. 03. - 1922. 10. 23.
87.	Pogonyi Katalin	1992. 09. 16.-től
88.	Rákosi László	1953. 08. 01. - 1962. 12. 31.
89.	Répási Gyuláné	1978. 06. 03.-től
90.	Rihmer László dr.	1938. 01. 01. - 1941. 12. 31.
91.	Romhányi Flórián	1949. 11. 01. - 1952. 02. 01.

92.	Rubint Zoltán	1962. 09. 01. - 1966. 11. 30.
93.	Sasi Nagy Imre dr.	1911. 11. 01. - 1924. 06. 30.
94.	Sárvári Péterné sz. Lebó Klára Krisztina	1992. 09. 11.-től
95.	Seper István	1952. 02. 01. - 1962. 03. 17.
96.	Seyfried Ernő	1925. 01. 01. - 1935. 08. 31.
97.	Séber László	1973. 01. 01. - 1987. 09. 15. és 1997. 05. 01.-től
98.	Soltész János	1972. 04. 16. - 2001. 07. 07.
99.	Stefkovics Gyula dr.	1945. 06. 01. - 1947. 10. 31.
100.	Susztér József	1965. 06. 01. - 1979. 11. 30.
101.	Susztér Péter	1979. 09. 17. - 1989. 02. 28.
102.	Szabó Ambrus	1948. 02. 21. - 1966. 04. 30.
103.	Szabó Ambrusné	1966. 05. 01. - 1966. 10. 31.
104.	Szabó András	1978. 03. 16. - 1981. 12. 31.
105.	Szabó Gábor	1932. 11. 16. - 1948. 12. 31.
106.	Szalai Ferenc	1997. 03. 15. - 1997. 08. 31.
107.	Szentpétery Ernő dr.	1957. 02. 20. - 1962. 07. 30.
108.	Székely Pál dr.	1930. 01. 01. - 1944. 10. 31.
109.	Szilágyi Lajos	1952. 03. 01. - 1969. 10. 15.
110.	Szilvási Barnabásné	1979. 02. 01. - 1980. 06. 15.
111.	Tamás István	1971. 12. 15. - 1978. 03. 15.
112.	Tóka István	1984. 03. 01. - 1996. 12. 23.
113.	Tollár Pál	1951. 09. 01. - 1963. 07. 31.
114.	Tóth Dániel	1963. 08. 01. - 1985. 02. 28.
115.	Tóth József	1962. 09. 01. - 1973. 03. 15.
116.	Varga András	1994. 11. 01.-től
117.	Varga Gusztáv	1978. 01. 01. - 1995. 12. 23.
118.	Vágvölgyi Béla	1952. 01. 01. - meghalt 1956. 11. 10.
119.	Veláczki Mihály	1997. 02. 01.-től
120.	Virág István	1995. 02. 01.-től
121.	Wéber József	1971. 06. 01. - 1989. 12. 31.
122.	Zolnai Xénia	1997. 03. 01. - 2000. 12. 07.
123.	Zsirka Józsefné	1980. 06. 01. - 1985. 03. 31.
124.	Zsíros László dr.	1984. 03. 01.-től

III. sz. függelék

a Miskolci Bányakapitányság és jogelődjei létszámhelyzetének alakulása,
illetve az iktatott ügyiratok száma 1940-től

<u>Év</u>	<u>létszám (fő)</u>	<u>iktatott iratok (db)</u>	<u>Év</u>	<u>létszám (fő)</u>	<u>iktatott iratok (db)</u>
1940	7	3905	1970	25	4036
1941	7	4901	1971	28	4406
1942	6	4850	1972	27	4352
1943	6	4780	1973	27	4427
1944	6	3504	1974	27	4045
1945	5	2861	1975	27	3944
1946	5	8372	1976	28	4290
1947	5	3448	1977	28	3719
1948	6	4611	1978	27	4065
1949	5	4718	1979	26	3961
1950	5	4715	1980	26	3591
1951	6	3671	1981	26	3494
1952	12	3856	1982	24	3587
1953	17	4252	1983	24	3861
1954	21	3799	1984	24	3881
1955	21	3815	1985	23	4169
1956	21	3726	1986	23	4410
1957	21	3312	1987	23	4556
1958	21	4112	1988	21	4230
1959	22	3447	1989	19	4511
1960	21	3720	1990	18	5279
1961	23	4364	1991	18	4772
1962	23	5117	1992	16	5398
1963	23	4992	1993	17	5959
1964	23	5293	1994	17	6341
1965	23	4112	1995	19	7988
1966	22	3254	1996	19	8652
1967	22	3201	1997	22	8360
1968	22	3414	1998	22	7046
1969	23	3398	1999	22	7050
			2000	22	7836

IV. sz. függelék

a halálos balesetek számának (fő) alakulása 1956-tól a Miskolci Bányakapitányság illetékességi területén

1956	11*	1980	4
1957	6*	1981	-
1958	8*	1982	2
1959	5*	1983	2
1960	15*	1984	3
1961	4*	1985	3
1962	24	1986	8
1963	13	1987	2
1964	15	1988	5
1965	20	1989	4
1966	13	1990	9
1967	15	1991	2
1968	11	1992	3
1969	10	1993	1
1970	14	1994	5
1971	13	1995	2
1972	5	1996	1
1973	16	1997	-
1974	-	1998	1
1975	9	1999	1
1976	10	2000	2
1977	3		
1978	5		
1979	2		

* Megjegyzés: az 1956-61 évi adatok csak a szén-
bányászatban és Rudabányán bekövetkezett
halálos balesetek számát tartalmazzák,

Zárszó

Amikor elhatároztuk, hogy a Miskolci Bányakapitányság fennállásának 90 éves évfordulóját méltó keretek között szeretnénk megünnepelni, legelőször is számba vettük a bányakapitányság irattárában található dokumentumokat. Az iratok rendezése során laikus szemmel nézve is lebilincselő kordokumentumokat találtunk. Ennek illusztrálására néhány dokumentum képét jelen emlékkönyvben is elhelyeztük, de a kiadványunk terjedelmi szűkössége miatt a dokumentumok többségét ily módon sajnos nem tudjuk közkinccsé tenni.

Annak érdekében, hogy a bányakapitányság irattárában megtalált leginkább jellemző dokumentumok a jövőben is láthatók és bemutatathatók legyenek, továbbá képet lehessen alkotni a bányahatósági szervezet utolsó másfél évszázados magyarországi, és ezen belül a miskolci szervezet 90 éves tevékenységéről, több mint 200 szkennelt képet készítettünk ezekről az iratokról. Ezek a képek digitális formában CD lemezen kerültek feldolgozásra, illetve a bányakapitányság számítógépes archívumában is megtalálhatók.

A digitális képek jegyzékét tájékoztatásul az alábbiak szerint közöljük:

1. A Bányabíróshoz benyújtott kérvény I. 1843-ból
2. A Bányabíróshoz benyújtott kérvény II. 1843-ból
3. A Bányabíróshoz benyújtott kérvény 1845-ből
4. A Bányabíróshoz benyújtott kérvény 1852-ből
5. Tértivevény 1859-ből
6. Német nyelvű formanyomtatvány 1859-ből
7. Német nyelvű formanyomtatvány 1864-ből
8. Bányajárási hirdetmény 1872-ből
9. Tértivevény 1872-ből
10. Kiczövekelési jegyzőkönyv egy oldala 1873-ból
11. Határköz adományozási okmány pizskozata 1879-ből
12. A budai Magyar Királyi Bányakapitányság pecsétlenyomata 1881-ből
13. Bánya haszonbérleti szerződés egy oldala 1881-ből
14. Bányatérkép 1881-ből
15. Adományozási okmány pizskozata 1882-ből
16. A Budapesti Közlöny Hivatalos Értesítőjének egy oldala 1892-ből
17. Kataszteri felmérés részlete 1892-ből
18. Az 1893-1910 közötti adományozási okmányok nyilvántartásának egy oldala
19. Haszonbéri szerződés első oldala 1893-ból
20. A budapesti M. kir. Bányakapitányság pecsétjének lenyomata 1894-ből
21. Telekkönyvi kivonat 1894-ből
22. Bányajárási hirdetmény 1894-ből
23. Adományozási okmány első oldala 1898-ból
24. Adományozási határozat 1899-ből
25. Kutatási engedély 1900-ból
26. Bányajárási hirdetmény 1900-ból
27. Bányatelek határozat első oldala 1900-ból
28. Dr. Szeőke Imre útiköltségszámla elszámolása 1900-ból
29. Aknaszállítási szabályzat (I. - II.) 1906-ból
30. Kőszén eladás-vételi szerződés 1907-ből
31. Bányatárspénztári számadás (I. - II.) 1910-ből

32. Élelmitár szabályzat (I. - II.) 1910-ből
33. A Bányabiztosság hivatali helyiségeinek bérleti szerződése 1911-ből
34. A Dynamit használatára vonatkozó utasítás 1911-ből
35. Főszolgabíró építési engedélye 1911-ből
36. Baleset bejelentés 1911-ből
37. Bányászati jog átruházás bejelentése 1911-ből
38. „Járdánháza IX” védnevű bányatelek térképe 1911-ből
39. Kisajátítási határozat első oldala 1911-ből
40. Értesítés nyomozás megszüntetéséről 1911-ből
41. Nyugta 1911-ből
42. Bánya szünetelési engedély kérelme 1911-ből
43. Halálozás távirati úton történt bejelentése 1911-ből
44. A kincstári bányatelkek 1794-1912 közötti nyilvántartása
45. Az 1859-1912 között vezetett bányatelekkönyv egy oldala
46. Az 1913-1926 között vezetett bányatelekkönyv egy oldala
47. Felterjesztés pizskozata 1913-ból
48. Bányabiztossági felterjesztés 1913-ból
49. Iratjegyzék 1913-ból
50. Felelős üzemvezető bejelentése 1913-ból
51. Változás kimutatás részlete 1912-1913 évekből
52. Jegyzőkönyv egy oldala 1914-ből
53. Községi beleegyező nyilatkozat 1914-ből
54. Minisztériumi leirat 1915-ből
55. Jegyzőkönyv egy oldala 1915-ből
56. Jegyzőkönyv (I. - III.) 1915-ből
57. Jelentés határozat jogerőre emelkedéséről 1915-ből
58. Személyzeti nyilvántartás egy lapja 1915-1918
59. Jegyzőkönyv egy oldala 1916-ból
60. Kimutatás a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. adományozási iratairól 1917
61. Meghatalmazás 1918-ból
62. Bányatelek bejegyzése iránti kérelem 1919-ből
63. Eskütételi jegyzőkönyv a Tanácsköztársaságra 1919-ből
64. A miskolci Hatósági Munkaközvetítő szervezeti szabályzata 1919-ből
65. Távolsági bizonylat 1919-ből
66. Telekkönyvi bejegyző végzés 1919-ből
67. A miskolci M. kir. Bányabiztosság pecsétlenyomata 1920-ból
68. Telekkönyvi bejegyző végzés 1920-ból
69. Címpéldány 1920-ból
70. Bányabérleti szerződés 1920-ból
71. Bányajárási hirdetmény 1920-ból
72. Az Ózdi Bányászati és Kohászati Szakiskola alapszabályzata 1921-ből
73. Bekebelezési engedély 1921-ből
74. Hatósági igazolás 1921-ből
75. Gázgépek kezelési utasítása 1921-ből
76. Egy oldal az Üzemek könyve 1911-1922 évek során vezetett kötetéből
77. Vitlaszállítógép szolgálati utasításának első oldala 1922-ből
78. Adományozási okmány pizskozata 1923-ból
79. Egy oldal az 1923. évi iktatókönyvből
80. A miskolci M. kir. Bányakapitányság pecsétjének lenyomata 1923-ból
81. A miskolci polgármester megkeresése székházügyben (I. - II.) 1923-ból

82. Utasítás a Soltész Nagy K. u.-i ingatlan ellenértékének átutalására 1923-ból
83. Kutatási jog átruházási okmány 1924-ből
84. Adományozási okmány pizskozata 1924-ből
85. A miskolci polgármesteri hivatal megkeresése székházügyben 1925-ből
86. Illetékbélyeg 1926-ból
87. A Soltész Nagy Kálmán utcai ingatlan adásvételi szerződése (I. - II.) 1926-ból
88. A Soltész Nagy K. u.-i ingatlan adásvételének telekkönyvi bejegyzése 1927-ből
89. Bányatelek határozat 1927-ből
90. Cégbíróági igazolás 1927-ből
91. Kutatási engedély első oldala 1929-ből
92. Bányajárási jegyzőkönyv egy oldala 1929-ből
93. Felelős üzemvezetői megbízás 1929-ből
94. Adományozási okmány első lapja 1931-ből
95. Egy lap a bányatelek adományozási könyv 1931-es bejegyzéseiből
96. Lakásbérleti szerződés első oldala 1933-ból
97. Hatósági igazolás 1933-ból
98. Bányatelek adományozási határozat első oldala 1933-ból
99. Részlet a bányamérték illetékek 1934. évi kimutatásából
100. Adományozási okmány első lapja 1934-ből
101. Bányatelek térkép 1934-ből
102. Minisztériumi leirat 1936-ból
103. A Magyar Királyi Földtani Intézet tájékoztatása 1937-ből
104. Bányászati jog átruházási szerződés első oldala 1939-ből
105. Részlet a bányamérték illetékek 1932-1939 évi kimutatásából
106. Baleseti vázrajz 1939-ből
107. A miskolci iktatóbélyegző lenyomata 1939-ből
108. A kassai iktatóbélyegző lenyomata 1940-ből
109. Részlet az 1940. évi gázstatisztikából
110. Bányatársasági szerződés részlete 1941-ből
111. Szénjogi szerződés első oldala 1941-ből
112. Baleseti jegyzőkönyv 1943-ból
113. Szállítógép szolgálati szabályzatának részlete 1944-ből
114. Bányaüzem-vezetői meghatalmazás 1945-ből
115. Kérdőív a bányavállalatok üzemi és termelési viszonyairól 1945-ből
116. Halálos balesetről készített vázrajz 1946-ból
117. Részlet a Zártkutatómányi könyv 1946. évi bejegyzéseiből
118. Egy lap az Üzemek könyve 1920-1945 között vezetett kötetéből
119. Rendelet a bányakapitányságok területének módosításáról 1947-ből
120. Felelős műszaki vezetői megbízás 1947-ből
121. Nemzeti Vállalat alapítólevelének részlete 1948-ból
122. Minisztériumi leirat 1948-ból
123. Véghatározat 1948-ból
124. A Magyar Közlöny első oldala 1949-ből
125. Lőmesteri szabályzat részlete 1949-ből
126. A miskolci Bányarendészeti Felügyelőség pecsétlenyomata 1950-ből
127. Ácsolási szabályzat egy lapja 1950-ből
128. Baleseti jelentés 1951-ből
129. Egy lap a bányatelek nyilvántartás 1945-1952. évi kötetéből
130. Baleseti jegyzőkönyv részlete 1953-ból
131. Makalicza János minősítése 1953-ból

132. Irányelvek a KBF-ek munkájához 1954-ből
133. Lőmesteri igazolás 1954-ből
134. Bírság nyilvántartás részlete 1955-ből
135. Ellenőrzési jegyzőkönyv 1955-ből
136. Jelentés Dr. Erpf Ede és Dr. Osváth Béla foglalkoztatásáról 1955-ből
137. Dr. Osváth Béla minősítése 1956-ból
138. Bányatelek térkép 1957-ből
139. OBF utasítás a bányahatár okmányok kiadására 1957-ből
140. Bányatelek határozat első lapja 1958-ból
141. A KBF-ek illetékességének meghatározása 1958-ból
142. Jegyzőkönyv első lapja 1959-ből
143. A KBF éves jelentésének egy lapja 1959-ből
144. Az OBF 1960. évi jelentésének borítólapja
145. A bányatörvény végrehajtási rendelet tervezetének borítólapja 1961-ből
146. Dr. Szentpétery Ernő előadói munkakönyvének részlete 1961-ből
147. Bányaüzemek nyilvántartó lapja 1963-ból
148. Ügyiratkezelési utasítás részlete 1963-ból
149. Részlet az Üzemek könyve 1956-1964 években vezetett kötetéből
150. A miskolci KBF pecsétlenyomata 1965-ből
151. Bányamegszüntetés tárgyában készült jegyzőkönyv 1965-ből
152. Lakáskijelölési értesítés 1965-ből
153. Utasítás a szénbányászatban történő létszámcsökkentésre 1965-ből
154. Hozzájárulás Rubint Zoltán áthelyezéséhez 1966-ból
155. Jelentés a KBF bányamentésre alkalmas dolgozóiról 1966-ból
156. Bányahatósági utasításkönyvi bejegyzés 1966-ból
157. OBF leirat külföldi utazások tárgyában 1966-ból
158. OBF Biztonsági szabályzat 1967-ből
159. OBF tájékoztatás útépítésekhez történő anyagkitermelésekről 1967-ből
160. Felelős műszaki vezetői megbízás 1968-ból
161. Engedély nélküli bányászat tárgyában felvett jegyzőkönyv 1968-ból
162. OBF tájékoztatás az 5 napos munkahét bevezetéséről 1969-ből
163. Tájékoztatás a hivatali motorkerékpárokról 1969-ből
164. Kimutatás a KBF-nél használt motorkerékpárokról 1969-ből
165. Megkeresés a hivatali gépkocsi elhelyezése tárgyában 1969-ből
166. Tájékoztatás Tarcali kőbánya problémáiról 1969-ből
167. OBF utasítás a bányatelkekről 1970-ből
168. Csajka Béla telefon ügye 1970-ből
169. Garázshasználati engedély visszavonása 1970-ből
170. Gázipari értekezlet napirendje 1970-ből
171. Lakásigénylés 1970-ből
172. Robbantási engedély 1970-ből
173. Engedély kérés ismerkedési est tartására 1971-ből
174. OBF körlevél hatáskör kiterjesztéséről 1972-ből
175. Tájékoztatás Ózdvidéki Szénbányák megszüntetéséről 1973-ból
176. Megbeszélés jegyzőkönyve szervízút létesítéséről (I. - II.) 1973-ból
177. OBF utasítás a halálos balesetek kivizsgálási eljárásáról 1974-ből
178. Meghívó Havrán István nyugdíjazási ünnepségére 1974-ből
179. Reprezentációs keret meghatározás 1974-ből
180. A hivatali épület utcafronti homlokzatának vázrajza 1975-ből
181. Célfeladat kitűzés részlete 1977-ből

182. Heti munkaterv 1980-ból
183. Tóth Dániel havi munkaterve 1980-ból
184. Éves eseménynaptár 1980-ból
185. Ügyeleti szolgálati beosztás 1980-ból
186. Vázrajz az Esztramos-hegyi barlangokról 1984-ből
187. A hivatali székház-ingatlan tulajdoni lapja 1984-ből
188. A miskolci KBF pecsétlenyomata 1991-ből
189. Székház-ingatlan kezelői jogának bejegyzéséről szóló határozat 1994-ből
190. Különböző bányahatósági pecsétek lenyomatai